Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 14 (13809) | 1975 оной январиин 17, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

БҮГЭДӨӨРӨӨ ХАБААДАЯ!

Партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалгатай, 1975 оной арадай ажахын түсэб ...рһоонь урид дүүргэхын түлөө, юһэдэхи табан жэ... ажалтатайгаар түгэсхэхын түлөө промышленнос..., барилгын, транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэ...на социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай КПСС-эй ...эй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ...СМ-эй ЦК-гай тогтоолтой совет арад танилсажа, ...схэхы жэлэй зорилгонуудые бэелүүлхэ хараа замуу... арга боломжонуудаа элирүүлжэ байна.

Республикымнай ажалшад бүхы совет арадтай хамта ...ти, правительствынгаа уряагай халуун үгэнүүдтэ бо... ажалаараа харюусаха, энэ жэлэй түсэбые болзор...ь урид дүүргэхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүл...йһанаа мэдүүлнэ.

Промышленна, транспортна ...приятинуудай коллек... бүхэн угтамжын түсэб, ...элүүлэгдэһэн социалис ...а абажа байна. Үйлэдбэ...гөө арга боломжонуудые ...глэхэ, продукци үйлэдбэ...ые ехэдхэхэ, шанарыень ...аруулха тодорхой зорил...уд тэдээн соонь хараа...ана.

Нарин сэмбын комбинадай коллектив энэ оной түсэб...гадуур 5 миллион түхэригэй продукци худалдаха, ...ико-экономическа бүри һайн үрэ дүнгүүдые туй...а гэһэн угтамжын түсэб баталан абаа. Нарин ...э нэхэгшэд, ноохо сэбэрлэн угаагшад угтамжын тү...е бэелүүлхын тула түрүүшүүлэй дүй дүршэлые бүгэ... шадабари болгохо, халаанай даабарине 6,5 час соо ...гэхэ гэһэн мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, бригада, ... халаан бүхэнэй жэгдэ һайнаар, ехэ бүтээсэтэйгээр ...лаха арга олгохо гэжэ шидээ.

Угтамжын түсэбүүдые, социалис уялгануудые абаһан ...заводой, прибор бүтээлгын, «Электромашина», «Теп...ибор», Тимлюйн цементын заводуудай, Бага-Хол...тоной уурхайн коллективүүд ажалайнгаа эршэ жэ... түрүүшын үдэрһөө шангадхажа, графигаа уридшалан ...гэжэ байна. «Забайкаллес» комбинадай хүдэлмэрилэг... 1975 оной түсэбые уридшалан дүүргэхэ үндэһэ һуури ...улхын тула түрүүшын кварталые габшагай ажалай ...тал гэжэ соносхоод, ехэ модо бэлэдхэхэ, тэрэнээ саг ... шэрэхэ, болбосоруулха гэжэ тэмсэжэ эхилээ.

...га гаргашатай, һайн шанартай ехэ продукци бүтээн ...ха гэһэн 1975 оной бүхэсоюзна социалис мүрысөөн... ...олсоһон коллективүүд хэрэглэгдээгүй арга болом...уудаа табан жэлэй аша туһада зорюулжа, продук...гаа шанар һайжаруулха, элдэб гаргаша бага болгохо ...ээнүүдые хараална. Энэ мүрысөөнэй үедэ шэнэ үүс... гаргагдажа, дэмжэгдэнэ. Бүтээн гаргадаг продук...гаа шанарай түлөө бүхы бригада, участогаараа тэм..., продукциин шанар эхинһээнь абаад, эсэс болотор ...н шалгажа байха мүрысөө дэлгэрүүлхые уряалһан ...эл прибор бүтээлгын заводто гаргагдаа.

...эгэ ороноо хамгаалгын дайнда агууехэ илалта туй...һаа хойшо 30 жэлэй ойе һайнаар угтаха, геройнуу... нангин дурасхаалда ажалай бэлэг бариха һа...рилзээлтэйгээр олон коллектив ажаллана. ЛВРЗ-... вагон-хабсаралтын цехэй коллектив Герой-городуу... хүндэлэлдэ габшагай ажалай арбан вахта үнгэргэхэ, ...үедэ түсэбһөө гадуур 15 мянган түхэригэй продукци ...эн гаргаха уялга абаһан байна.

Республикымнай хүдэлмэришэн ангиин табан жэлэй ...шын жэлдэ бэелүүлхэ зорилгонууд харюусалга ехэ... юм. Нёдондо жэлэйхитэй сасуулхада, 60 миллион тү...гөөр үлүү ехэ промышленна продукци худалдахаар ...агдана. Техническэ дэбжэлтэ туйлаха һалбаринууд ...ну түргэнөөр хүгжөөгдэхэ ёһотой. Жэшээлхэдэ, энер...кэ хүгжөөлгэдэ хоёр дахинһаа үлүү ехэ капитальна ...ололго зорюулагдана. Барилгын материалнуудай һал..., ой модоной, модо болбосоруулгын промышленность ...жөөлгэдэ ехэ мүнгэ зөөри һомологдоно. Үнгэрһэн ...йхиһээ 5,2 процентээр үлүү ехэ арадай хэрэглэлэй ...бараан наймаалагдаха юм.

Промышленностиин бүхы дээрээ 1974 оной түсэбые ...улэн дүүргэһэн байбашье, усадхагдаагүй дутагдал...д бии байһаар. Гүрэнэй түсэб, социалис уялгануудаа ...гэдэггүй предприятинууд бии зандаа. Гол фонднууд... продукци абалга үшөө бага, техникэ, түхеэрэлгэнүүд ...деэр ашаглагданагүй.

Арадай ажахын гол шухала һалбаринуудай нэгэн боло... капитальна барилгын урда бүришье шанга эрилтэ та...дана. Капитальна барилга ехэ гээгдэлдэ ороһон, түсэ... хараалагдаһан шэнэ олон барилганууд саг соогоо ...гэгдээгүй байна. Барилгашад энэ дутагдалаа усадха..., 1975 оной түсэбые заатагүй дүүргэхэ уялгатай. Ка...альна барилга эрхилхэ хэрэгтэ энэ жэл 350 миллион ...рег һомологдохо юм. Энэнь нёдондо жэлэйхиһээ һу...гүй ехэ. Мүн хамта дээрээ 350 мянган дүрбэлжэн ...р гэр байрын талмай ашаглалгада тушаагдахаар ха...лагдана. БАМ-ай барилга үргэн далайсатайгаар эрхи...дэхэ юм.

Эдэ бүгэдые хараада абабал, промышленостиин, барил...н хүдэлмэрилэгшэдэй дүүргэхэ ажал ехэшье, орёошье ...оно. Зүгөөр арга боломжо, хүсэ шадал бии. Эдэ арга ...боломжонуудаа элирүүлэн хэрэглэхэ, үнгэрһэн жэлэй ...үүдые наринаар согсолжо, һайн юумыень, түрүү онол...мень хэрэглэхэ, дутагдалнуудһаа зүб тобшолол хэжэ, ...ны зайсуулха шухала. Техническэ дэбжэлтэ түргэдхэхэ, ...алай бүтээсэ, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ асуу...нууд саг соогоо шиидхэгдэжэ байха ёһотой.

Коллективүүдэй энэ уялгаяа дүүргэхэ хэрэгтэнь пар...на организацинуудай, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй ...гэ, харюусалга тон ехэ. Тэдэнэй эмхидхэхы, хүтэлбэ...хы шадабариһаа үйлэдбэриин асуудалнуудай шинд...бэри нилээд дулдыдаха байна.

1975 оной бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эрхимлэ... тарахын түлөө тэмсэхэ гээшэ коллектив бүхэнэй нэрэ ...дын хэрэг мүн болоно.

БҮХЭСОЮЗНА СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНДЭ—ҮРГЭН ДЭЛИСЭ

БҮХЫ АРГАЯА ХЭРЭГЛЭХЭБДИ

Манай совхозой ажалшад партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалгые, мүн 1975 ондо газар тарялангай ба мал ажалай продуктнуудые бүри ехээр абахын, бэлэдхэхын түлөө, юһэдэхи табан жэлые амжалтатайгаар түгэсхэхын түлөө хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөөн тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолые халуунаар һайшаан дэмжээ. Энэ шухала удха шанартай документ соо табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ совет арадай туйлаха зорилгонууд эли тодорхойгоор заагдаһан байна. Эдэ зорилгонуудай бэелүүлэгдэхэдэ, оронoймнай арадай ажахын экономикын хүгжэлтэ улам эршэтэйгээр хүгжөөгдэжэ, ажалша зоной һуудал байдалые улам һайжаруулха арга олгохо ха юм. Тиимэһээ һайн шанартай продукци элбэгээр, бага гаргашатайгаар үйлэдбэрилхэ гэһэн партиин уряае манай ажахын малшад өөһэдынгөө уялга болгон багадхажа, түгэсхэхы жэлдэ шанэ амжалта туйлахаар шиидэнхэй.

Үнгэрһэн жэлдэ хараалагдаһан түсэбөө 105 процент дүүргэһэн совхозой мал ажалай хүдэлмэрилэгшэд һая үнгэргэгдэһэн зүблөөн дээрээ 1975 ондо 15960 центнер гэхэ гү, али табан жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур 1100 центнер һү гүрэндөө үлүү худалдаха гэһэн уялга абаа.

Партиин ЦК-гай Хандалгада харюусан, хамтадаа абаһан энэ ехэ зорилгоёо бэелүүлхын, мүн өөһэдынгөө хубитые оруулхын тулада манай гүүртын коллектив түгэсхэхы жэлдэ үнеэн бүриһөө 2100 килограмм гэхэ гү, али бүхыдөө 2100 центнер һү һааха гэһэн социалис уялга абаад, зэдынхидэй жэшээгээр үбэлэй һарануудта һү ехээр һаахын түлөө социалис мүрысөөгөө шэнэ хүсэтэйгөөр үргэлжэлүүлжэ захалаабди.

1974 ондо совхозой һаалиин гүүртэнүүдэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ эрхимлэжэ, коммунис ажалай коллективэй нэрэ зэргэдэ хүртэһэн манай гүүртын һаалишад, мал адуулагшад үнгэрһэн жэлэйхиһээ үшөө ехэ амжалта туйлахын түлөө ажал хүдэлмэреэ улам һайнаар эмхидхэжэ байна. Баян дүршэлтэй һаалишад Должон Егнинова, Дулмажаб Дынтенова гэгшэд үнеэн бүхэнэйнгөө һү шэмые энэ жэлдэ 2500 килограммда хүргэхэ зорилго хараалаа. Харин Хандажаб Эрдынеева мүнөө жэл нэгэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 3200 килограммһаа бага бэшэ һү һааха уялга абаба. Энэ һаалишан табан жэлэйнгээ түсэб үни дүүргэһэн юм.

Үбэлэй хүйтэндэ үнеэдээ дулаан байра соо байлгажа, һайн шанартай тэжээлээр хангаал һаа, ашаг шэмэнь эрид дээшэлдэг гэжэ манай һаалишад һайн мэдэдэг болонхой. Тэдэнэр үглөөгэй 5 часта — үшөө харанхы байхада булта ажалдаа ерээд байдаг. Үнеэн бүхэнэй ашаг шэмые хараадаа абан, сүүдхын рационой ёһоор тэжээлээ хубаарилжа үгэдэг юм. Үбһэ зелёнкоһоо гадна, нэгэ үнеэндэ 15 килограмм силос, нэгэ килограмм һүн бүридэ 300 грамм хүртэхөөр концентрат халуун уһанда худхажа үгтэнэ. Мүн бурдаг бэлдэхэ цехэй хүдэлмэри гуримшуулагданхай. Малай байрада ондоо оньһожоруулгын үшөө түхеэрэгдээгүй дээрэһээ ехэнхи ажалаа гарай хүсөөр хэнэ гээшэбди. Мал адуулагшаднай саг үргэлжэ һаалишадта туһална.

Мүнөө үедэ олон үнеэд шэргэнхэй, тугаллахыень хүлеэжэ байнабди. Тиин үнеэн бүриһөө дунда зэргээр үдэр бүри 6 килограмм һүн һаагдана. Нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулбал, һаамхай үнеэдһээ нилээд ехэ һүн абтажа байна.

Хамтаараа абаһан уялгануудаа бэелүүлхын тула түрүүшүүлэй дүй дүршэлые гээгдэжэ ябаһан һаалишадта дамжуулха тон шухала. Энэ хэрэгые хойшодоо коллективэ дотороо нэбтэрүүлхэ гэжэ шиидээбди. Энээндэмнай зоотехническэ һуралсал бага бэшэ үүргэ дүүргэхэ болоно. Эдэ бүгэдэ хадаа малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ арга боломжонуудаймнай нэгэн мүн. Арга нөөсэнүүдээ хүсэд дүүрэнээр хэрэглэн, социалис мүрысөөгөө аша үрэ ехэтэйгээр эмхидхэжэ, дэлгэрүүлжэ шадабал, ажалай үндэр амжалта туйлажа, хэлэһэн үгэдөө хүрэхын түлөө эрмэлзэхэ байнабди.

Г. МУХАРХАНОВ.
Яруунын совхозой һаалиин гүүртые даагша.

АНАТОЛИЙ Михайлович Акулов — Сэлэнгын аймагай Сэлэнгын совхозой суута хонишон. Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй үнгэрһэн дүрбэн жэлэй турша соо зуун эхэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 120 хурьга абаһан байна. Түгэсхэхы жэлдэ хонин бүриһөө 120-һоо үсөөн бэшэ хурьга абахаб гэһэн социалис уялга абаһан коммунист Акулов эдэ үдэрнүүдтэ хонидой түл абаха халуун саһадаа хам оролсоод, шударгы бэрхээр ажаллажа байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: суута хонишон А. М. Акулов.
С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

ПРОПАГАНДИСТНУУДАЙ БҮЛЭГҮҮД ХҮДӨӨ ГАРАБА

КПСС-эй обком эдэ үдэрнүүдтэ пропагандистнуудай бүлэгүүдые республикын аймагуудта эльгээбэ. Партиин обкомой штатнабэшэ лекторнууд, эрдэмтэд, дээдэ һургуулинуудай багшанар — булта 30 гаран хүн эдэ бүлэгүүдтэ оролсоно. Тэдэнэр КПСС-эй Центральна Комитедэй декабриин (1974 он) Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сессиин материалнуудые, партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалгые республикын ажалшадта тайлбарилан ойлгуулха зорилготой.

А. СЕРЕБРЯКОВ.

ТАБА МЯНГАТАНАЙ ҮГЭ

Буряадай хүдөө ажахын институдай «Байгал» гэжэ һуралсалай ажахын һаалишад табан жэлэй үнгэрһэн дүрбэн жэлэй туршада шударгы бэрхээр хүдэлжэ гараба. Тингэжэ тэдэнэр урдаа табиһан зорилгоёо урагшатай һайнаар бэелүүлнэ. Һаалишадай олонхинь жэл соо үнеэн бүриһөө 4.500—5.000 килограмм һү абадаг болонхой.

1973 ондо — табан жэлэй гурбадахи жэлдэ энэ ажахын гурбан һаалишан —Л.Н. Седых, С. П. Степанова, З. Н. Кожевникова гэгшэд даажа абаһан үнеэн бүриһөө 5.000 килограммһаа дээшэ һү һааһан байгаа. Үнгэрэгшэ 1974 оной дүнгүүдээр тус ажахын 11 һаалишан табан мянганай дабаа дабажа гараба. Һаалишан Степанида Поликарповна Степанова үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэнһээ 5.625, Любовь Николаевна Седых 5.182 килограмм һү абаа. Эдэ хоёр һаалишад үнгэрһэн дүрбэн жэлэй жэл бүри үнеэн бүхэнһөө 5.000 килограммһаа дээшэ һү һааһан байха юм. Ажалай ехэ амжалта!

Партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгые тус ажахын һаалишад политическэ ба ажалай ехэ дэбжэлтын оршон байдалда зүбшэн хэлсэбэ. Тингэхэ зуураа, «Байкал» ажахын һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд түгэсхэхы жэлдэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 4.800 килограмм һү абахаар шиидэһэн байна. Тэдэнэр жэл соо хамтадаа 20 мянган центнер һү абаха зорилготой.

Ажахын түрүү һаалишад бүри дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаа. Жэшээнь, С. П. Степанова, Л. Н. Седых гэгшэд юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ үнеэн бүриһөө 5.500 килограммһаа доошо бэшэ һү абахаар зоригжоһон байна. Һаалишад Е. И. Ермолаева, П. П. Паршукова, В. П. Зайцева, Л. И. Мяханова гэгшэд баһал тиимэ зорилго урдаа табиба. Тус ажахын табан һаалишан — З. Г. Максимова, З. Н. Кожевникова, А. А. Бронникова, В. В. Бурдуковская, В. С. Билсагаева энэ жэлдэ таба мянгатанай тоодо оролсохо зорилготой.

«Байгал» гэжэ һуралсалай ажахын һаалишадай шэнэ жэлдэ абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ байһанда найдамаар. Тэдэнэр жэлэй түрүүшын үдэрһөө бүри эршэтэйгээр ажаллана.

А. НАГАСЛАЕВ.
аймагай газетын хүдэлмэрилэгшэ.

Улаан-Үдын аймаг.

БИДЭНЭЙШЬЕ ХУБИТА БАЙХА

ХҮН зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха байшанда бүхыдөө юһэн хүн ажалланабди. Манай коллектив багашье һаа, эбтэй эетэй, ажалдаа үнэн шударгы юм. Юһэдэхи табан жэлэйнгээ тодорхойлхы жэлдэ абаһан социалис уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа зорюулан, жэлэйнгээ түсэбые 109,2 процент дүүргээбди.

Бидэ ехэнхидээ хубсаһа хунар, илангаяа эхэнэрнүүдэй плати, костюм, костюм-платинуудые, жилеедүүдые, кофтонууд болон сарафануудые оёнобди. Гадна сэнхир үнгэтэй норкын болон каракуль хурьганай арһаар заха зүйжэ, үбэл, хабар, намар үмдэхэ пальтонуудай захил абанабди. Манай ажал ганса эхэнэр зоной үмдэхэ хубсаһа хунараар хизаарлагдадаггүй. Зүгөөр эрэшүүлэйшье хубсаһа хунарай захил абажа, саг болзортонь оёжо үгэнэбди.

Жэл ошохо бүри хүн зоной эрилтэ тон ехэ болоно. Тиимэһээ элдэб янзын фасоной хубсаһа захил хэнэ. Ушар иимэһээ манай оёдолшод ажалдаа тон анхаралтайгаар, ханамжатайгаар хандана. Теэд иимэ харюусалгатай байнгүй байхын аргагүй бшуу. Хэрбээ үнэтэй, сэнтэй бүдөөр оёгдоһон хубсаһанай гологдоо һаа, бидэ өөһэдөө сэхэ харюусаха үүргэтэй ха юмбибди.

Намтай суг ажаллажа байгаа оёдолшод Клара Дамбиевна Таханова, Раиса Сыреновна Маханова болон бэшэшье нүхэднай үнгэрөөшэ жэлдэ 1800-гаад түхэригэй сэнтэй хубсаһа оёхо түсэбөө тус түстаа 2274—2142 түхэригтэ хүргөө гэхэ гү, али жэлэйнгээ түсэбые 113—126 процент дүүргээ.

Өөр тухайгаа хэлэхэ болоо һаа, арба нэгэдэхи жэлээ оёдолшоноор ажалланаб. Үнгэрэгшэ зунай июль һараһаа хубсаһа эсхэгшээр хүдэлмэрилхэ зуураа, оёлгоёо орхиногүйб. Хүнүүдэй захил хэжэ ерэхэдэ, хэбыень абаад, сүлөөтэй сагтаа нүхэдтөө туһа хүргэнгөө хубсаһа оёлсоноб.

Хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха байшангые даагша Галина Базаровна Дамшаева 11 жэл оёдолшоноор ажаллаһан дүршэл ехэтэй хүн юм. Һүүлэй 4 жэлэй туршада манай ажалые эрхилнэ. Тэрэ зоной эрилтые саг болзортонь һайн шанартайгаар дүүргэхэ гэжэ тон ханамжатайгаар оролдодог, сугтаа ажаллажа байгаа нүхэдтөө анхаралтайгаар хандадаг, эрмэлзэл ехэтэй хүн хадаа захигшадтаашье, коллективтээшье хүндэтэй болонхой. Ушар иимэһээ аймагаймнай нютаг бүхэнһөө Хоймор, Тооро, Хэрэнһээ хүнүүд ерэжэ, захил хэжэ байдаг.

Партида, совет арадта түрэл Коммунис партиингаа Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгые уншажа танилсаад байхадаа, бидэ бүхы коллективээрээ элирүүлэгдээгүй арга боломжоёо, бии байгаа нөөсэеэ хаража үзөөд, юһэдэхи табан жэлэйнгээ түгэсхэхы жэлдэ 13000 түхэригэй хубсаһа оёхо гэһэн уялга абаабди. Манай коллектив бүгэдэ арадай хэрэгтэ өөрынгөө хубитые оруулха үүргэеэ дүүргэхын тула бүхы арга шадалаараа, үнэн сэдьхэлһээ оролдон ажаллаха.

Р. БИЛЬДАКОВА,
Түнхэнэй аймагай Жэмһэгэй ажалшадай эрилтэ хангаха байшангай оёдолшон, сомоной Соведэй депутат, Хүндэлэлэй Тэмдэг ордены кавалер.

СОВЕТ-АВСТРАЛИИН ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД ДҮҮРЭБЭ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо К. Т. Мазуровай, Австралиин Премьер-Министр Э. Г. Уитлемэй хоорондын хөөрэлдөөнүүд январиин 15-да эмль соо дүүрээ.

Амгалан ёһоор зэргэ оршолгын, адли тэгшэ эрхын али али талада ашагтай ...тай харилсаа холбооной ...һөөр, совет-австралиин ...илсаае бүхы талаарнь ...жөөлгын асуудалнуудаар ...ралдэхэ үедөө хоёр тала һанал бодолоо тодорхойгоор зүбшэн хэлсэһэн байна. Хоёр ороной гүрэнэй ба политическэ ажал ябуулагшадай хоорондын холбоо барисаае үргэдхэлгын ехэ удха шанартай байһаниинь тэмдэглэгдээ.

Эдэ хөөрэлдөөнүүд хани ёһоной оршон байдалда үнгэржэ, Советскэ Союзай ба Австралиин хоорондоо олон асуудалаар үгэеэ ойлгосодог байһые гэршэлбэ.

Хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүд тухай тунхаглагдаха Совет-Австралиин коммюнике зүбшэлэгдөө.

(ТАСС).

Совет-Австралиин хэлсээнүүдтэ гар табигдаба

Научно-техническэ ба соелой харилсаа холбоон тухай Совет Социалис Республикануудай Союзай правительствын, Австралиин правительствын хоорондохи хэлсээнүүдтэ январиин 15-най үдэр Москвада гар табигдаа.

Эдэ хэлсээнүүдтэ өөһэдынгөө правительствануудай түлөө СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, Австралиин Премьер-Министр Э. Г. Уитлем гар табибад.

Гар табилгын үедэ нүхэд К. Т. Мазуров, А. А. Громыко, П. Н. Демичев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор, СССР-эй министрнүүд болон бусад тушаалтад байлсаа.

Австралиин зүгһөө Премьер-Министрые үдэшэжэ ерэлсэһэн гүрэнэй ажал ябуулагшад, тэрэшэлэн Австралиһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд сэр Дж. Плимсолл байлсаа.

(ТАСС).

ХАНИ ЁҺОНОЙ ОРШОН БАЙДАЛДА

Австралиин Премьер-Министр Эдвард Гоф Уитлем СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай хүндэлэлдэ январиин 15-да сайлалга хэбэ.

Сайлалгада нүхэд К. Т. Мазуров, А. А. Громыко, П. Н. Демичев болон бусад тушаалтад байлсаа. Сугтаа ерэлсэһэн гүрэнэй ажал ябуулагшад Австралиин правительствын толгойлогшотой хамта байлсаба.

Сайлалгын үедэ Э. Г. Уитлем, А. Н. Косыгин хани ёһоной үгэнүүдые хэлэжэ, хундагануудые үргөө.

(ТАСС).

„Салют-4" туршалгануудые хэнэ

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ. (ТАСС). Космонавтнар А. А. Губарев, Г. М. Гречко «Салют-4» нэжэ замбуулинай научна станциин ниидэхэ программын үндэһөөр, станци дээрэхи аппаратурые хүдэлгэхэ, шалгаха олонхи ябуулгануудаа хэжэ дүүргэһэнэй һүүлээр, январиин 15-да научна, техническэ шэнжэлгэнүүд ба туршалгануудые бэелүүлжэ захалаа.

Станциин экипаж хүдэлмэринингөө ээлжээтэ үдэрэй үедэ замбуулин соогуур ниидэлгын элдэб оршон байдалда Нара, Һара ба планетэнүүдээр станциин зүг шэглэлые тодорхойлхо шэнэ приборнуудые хэрэглэн, бэеэ даагаад ниидэлгын онол аргануудые шалган шэнжэлһэн байна. Һүүдэрэй тудаһан бүрэнхы оршон байдалда станциин ниидэхэ үедэнь Газар дэлхэйгээр зүг шэглэлээ тодорхойлхо прибор туршагдан шалгагдаа.

«Салют-4» станци дээрэ хорхой шумуулнуудые, микроорганизмуудые, үрэтэ ургамалнуудые хэрэглэн, генетическэ, эмбриологическа, физиологическа, биолого-техническэ шэнжэлгэнүүд хэгдэжэ эхилээ.

Замбуулинда хөөрэн дүүлилгын, шахардуу хүдэлмэриин оршон байдалда хүсэд дадагдаа гэжэ харилсаа холбооной сеанснуудай үеэр космонавтнууд мэдээсэбэ. Нүхэд Губаревай ба Гречкын бэень һайн ябана. Станциин оньһон түхеэрэлгэнүүд һаадгүйгөөр хүдэлнэ.

Ниидэлгэ үргэлжэлһөөр.

ЭХЭ ОРОНОЙНГОО АША ТУҺАДА ШЭН ЗОРИГТОЙГООР АЖАЛЛАХА

ВЦСПС-эй VII ПЛЕНУМ

ВЦСПС-эй VII пленум январиин 15-най үдэр Москвада Союзуудай байшангай Колонно зал соо нээгдээ.

«КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1974 оной) Пленумэй шиидхэбэринүүдһээ тус Пленум дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэһөө, партида, совет арадта хандаһан КПСС-эй Центральна Комитедэй Хандалгаһаа эшэ үндэһэтэй, профсоюзуудай шиидхэхэ зорилгонууд тухай — зүблэхэ зүйлэй нэгэдэхи асуудалаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ВЦСПС-эй Түрүүлэгшэ А. Н. Шелепин элидхэл хэбэ.

Үйлэдбэриин даабаринуудые, угтамжын түсэбүүд ба социалис уялгануудые дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ ажалшадые элсүүлхын тула профсоюзуудай шиидхэхэ зорилгонууд тухай элидхэлшэ дэлгэрэнгыгээр тайлбарилан хэлээ. Ажалай бүтээсэ бүри түргэнөөр дээшэлүүлхэ, продукциин шанар улам һайжаруулха, ажалай ба үйлэдбэриин журам бэхижүүлхэ асуудалнуудаар эрхим коллективүүдэй туйлаһан дүй дүршэлнүүдые хүсэд бүрин хэрэглэхэ шухала гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Капитальна барилгын, ажалай нормо тодорхойлгын, ажаллаха арга боломжо ба гурим сахилгын хэрэг, хүн зоной гэр байрын, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалга, санаторно-курортно аргалалга ба аяншалга улам һайжаруулхын тула профсоюзна эмхинүүдэй шиидхэхэ зорилгонуудта элидхэл дотор ехэ анхарал хандуулагдаа. Хүдэлмэришэн залуушуулые болбосоруулха, һурган хүмүүжүүлгын хүдэлөөе үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ профсоюзуудай дүүргэдэг үүргэ тусхайлан тэмдэглэгдээ.

Партиин ба гүрэнэй гадаадын политическэ ябуулга тушаа элидхэлшэ тодорхойгоор тогтон дурдаад, КПСС-эй XXIV съездын хараалан тодорхойлһон амгалан байдалай программа бэелүүлхэ хэрэгтэ нүхэр Л. И. Брежневэй оруулһан асари ехэ хубита тухай хэлэбэ. Совет профсоюзууд эб найрамдалай, демократиин ба социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэ хабаададаг профсоюзна хүдэлөөнэй бүхы отрядуудай һанал нэгэтэй ажал ябуулгые үргэдхэлгын хэрэг бүри оролдосотой нэтэрүүгээр эмхидхэхэ уялгатай.

Совет профсоюзууд 1975 оной арадай ажахын, юһэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые амжалтатайгаар түгэсхэхын түлөө бүгэдэ арадай социалис мүрысөөнэй тугые бүри дээрэ үргэхэ, арадай ажахые саашань хүгжөөхын, социалис Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые бэхижүүлхын, совет арадай баян дэлгэр байдалые хэлбэришэгүй һайжаруулхын түлөө тэмсэлдэ бүхы хүсэ шадалаа, эршэ зоригоор элсүүлэн зорюулха байха гэжэ элидхэлшэ, үгэ хэлэһэн нүхэд Коммунис партиие, тэрэнэй Ленинскэ Центральна Комитедые, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй ЦК гай Политбюрое найдуулба.

Зүбшэн хэлсэһэн асуудалаар тогтоол баталан абтаа.

Пленум январиин 16-да хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхэ.

(ТАСС).

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Д. Д. ВАСЮТКИНДА, Н. С. КУЗНЕЦОВТО, Р. И. ТОЛСТИХИНАДА РСФСР-эй ГАБЬЯАТА ВРАЧАЙ ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАИ

Арадай элүүрые сахилгын талаар габьянуудтай байһанайнь түлөө **РСФСР-эй габьяата врачай** хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

1. **Васюткин** Даниил Дорофеевичтэ — Н. А. Семашкын нэрэмжэтэ Буряадай республиканска больницын ахамад врач.
2. **Кузнецов** Николай Сергеевичтэ — Ленинградай областиин Ломоносовско районой түбэй больницын ахамад врач.
3. **Толстихина** Раиса Ивановнада — Н. А. Семашкын нэрэмжэтэ Буряадай республиканска больницын отделениие даагша.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.
РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва, 1975 оной январиин 15.

ХОНИШОДОЙ ХАРЮУСАЛГАТАЙ ХАҺА

Аймагай газетын үүсхэлээр заншалта хөөрэлдөөн һаяхан КПСС-эй Хэжэнгын райкомдо болоо. Эндэ түрүү хонишод сугларжа, үбэлжэлгынгөө ябаса тухай хэлсэбэд. Доро толилогдоһон статья соо энэ хөөрэлдөөндэ хабаадагшадай һанамжа, дурадхалнууд дэлгэрэнгыгээр бэшэгдэбэ.

Эгээл мүнөө үедэ партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгын, мүн 1975 ондо газар тарлалангай ба мал ажалай продуктнуудые эхээр абахын, бэлэдхэхын түлөө хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда бүхэсоюзна социалис мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолые Хэжэнгын аймагай ажалшад, илангаяа хонишод һайшаан дэмжэжэ, юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ шэнэ амжалта туйлахаар эрмэлзэжэ байна.

Аймагай «Хэжэнгын гол» газетын редакциин үүсхэлээр һаяхан КПСС-эй Хэжэнгын райкомой зал соо эмхидхэгдэһэн заншалта хөөрэлдөөндэ суглараһан түрүү хонишод түгэсхэхы жэлэйнгээ зорилгонуудые тодорхойгоор хөөрэжэ үгөө.

Һүүлэй жэлнүүдтэ аймагай ажахынуудай хонишод, мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд гол һалбаринуудайнгаа нэгэн — хони үсхэбэрилгые эрид хүгжөөжэ, ноохо, тарган мяха бүри эхээр абаха хэрэгтэ анхаралаа эхээр хандуулдаг болоһон байна. Жэшээлбэл, үнгэрһэн жэлэй туршада Загаһатын совхозой хонишод хурьга олоор абажа түлжүүлхэ, нарин ноохо эхээр хайшалжа тушааха талаар яһала дүршэл олоо гэжэ тэмдэглэлтэй. Юуб гэхэдэ, тус ажахын хонишод, мэргэжэлтэд хонидой ашаг шэмые дээшэлүүлхын тула нэн түрүүн хонидойнгоо үүлтэр шанарые һайжаруулха, искусственна аргаар хонидоо үрэжүүлгые богони болзорто үнгэргэнэ гээшэ. Нигэдэхеэ хониной үрэжүүлгые богони болзорто һайнаар үрэжүүлжэ, түл абалгаяа баһал богони болзорто үнгэргэнэ гээшэ. Нигэжэ үсөөхэн хоногто абтаһан хурьгадынь жэгдэ томо болон боргожохоһоо гадна, эхэһээ һалгаагдаха болзортоо шэгнүүрээ хүсэнхэй байдаг. Тиимэһээ хурьгадынь хаһа сагтаа эхэһээ һалгаагдана, эхэнүүдынь искусственна үрэжүүлгын эхилтэр хүшэлжэ таргалдаг байна.

— Гадна, отарануудые эмхидхэхэдээ гансашье наһыень бэшэ, мүн үүлтэрэйнь шанарые хараада абалсана. Нигэжэ жэл бүри үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэреэ үсэд нэтэрүүгээр таһалгарлагүй ябуулһанайнь ашаар тус совхоз мүнөө гансашье аймаг доторoo бэшэ, мүн республика доторoo суута гарачхай хонишон, мэргэжэлтэн бүхэнэй нангин уялга мүн. Зүгөөр мүнөө урид түйлагдаһан үрэ дүнгүүдые согсолон хараад үзэхэдэ, үнгэрһэн хоёр жэлэй туршада 100 эхэ хонин бүриһөө 95—100 хурьга абажа түлжүүлһэн хонишодой бригаданууд аймаг доторнай мэдээжэ болоо. Энэ юу элиһэлжэ гэхэдэ, зарим ажахынуудай хурьгашадай Загаһатын совхозой хонишодой дүй дүршэлые халан абажа захалаа гээшэ. Энэ талаар илангаяа Хэжэнгын совхозой ехэ хүдэлмэри ябуулагдана. Түсхайлан хэлэбэл, үнгэрһэн жэл тус ажахын бүхыдөө хонишодой 6 бригадада 100 эхэ хонин бүриһөө 100 — 106 хурьган абтажа, үхэл гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэбэ. Тиихэдэ «50 лет Октября» совхозой зуутан-хонишод урда жэлнүүдһээ илүү hайн үрэ дүн олоһон байна.

Удаань үгэ хэлэһэн Загаһатын совхозой ахалагша хонишон П-Д. Дондоков үгэ хэлэхэдээ, ажахы доторoo зоотехническэ хүдэлмэриин хэр зэргэ ябуулагдадаг тухай тоолобо.

— Манай совхоздо отаранууд шэнээр эмхидхэгдэхэдээ, гол түлэб үүлтэрынь хараада абтана. Бонитировкоёо үнгэргэжэ, голодоһондо хонидые гаргахадаа, хонишон бүхэн һүрэгтөө заабол ашаг шэмэ ехэтэй хонидые үлөөлгэ оролдодог. Урданаа бидэ голодоһондо гол түлэб үбшэн, үтэлһэн, шүдэгүй гэхэ гү, али үбэлжэлгэ дабажа хаар бэшэ хонидые илгажа һэмди. Тиихэдээ жэл бүри һубайрдаг хонид юундэшьеб гаргахаар хэды шиидэбэшье, жэл бүри таргалжа гаргадаггүй байгаа. Хоёрдохёор, мэргэжэлтэднай голодоһондо тэды хони гаргаха гэһэн үедэ зохёоһон түсэбһөө үлүү гаргадаггүй бэлэй. Харин мүнөө хонишодой өөһэдыень бодомжоор хонид голодоһондо гаргагдана. Энэл ушарһаа хони үсхэбэрилгымнай аша үрэ дээшэлжэ, тарган мяхан, торголиг ноохон ехээр абтадаг болобо бшуу.

Һүүлээрнь Хэжэнгын совхозой зоотехник **М. П. Маханчеева** сугларагшадта ажахы хоорондын мүрысөөн тухай, дундаа ябалсажа шалгаһан дүнгүүд тухайгаа тодорхойгоор хэлээ.

— Сэхыень хэлэхэдэ, манай аймагай ажахынуудай хонишодой бригаданууд үбэлжэлтэдөө жэгдэ һайнаар бэлдээгүй гэжэ тэмдэглэлтэй. Жэшээлбэл, «Первомайский» совхозой отарануудта хурьганатын совхоздол адли голодоһондо гаргаха аад, һүрэг олошоруулха түсэбөө дүүргэхэ аргагүй дээрэһээ голодоһондо гаргагдаһан олон хони үлөөжэ, ондо оруулнабди. Энэ тон буруу ябадал гээшэ. Энэ дутагдалаа усадхахын тула искусственна аргаар хонидоо үрэжүүлгээ богони болзорто үнгэргэжэ, олон хурьга абахал ёһотойбди. Тиихэдэ эхэ хонидоо заабол зуһагаар һэльбэжэ шэнэлбэл, ашагтай юм. **Мүнөө энэ арга нэбтэрүүлхэ хүсэлэнтэйбди** гэжэ дэлгэрэнгыгээр хэлээ. **Табан жэлэй түгэсхэхы** жэлэй үбэлжэлгын үедэ эхэ **хонидто 90 килограмм** үбһэн, харин зуһаг, түлгэ хонидто 70 килограмм, эрьенүүдтэ 68 килограмм үбһэн хүртөө. Энэмнай үшөөл бага гээшэ. Тиимэһээ саашадаа үбһэ тэжээл шадаал һаа ехээр бэлэдхэжэ абахын түлөө оролдохо болонобди гэжэ үгынгөө түгэсхэлдэ хэлэбэ.

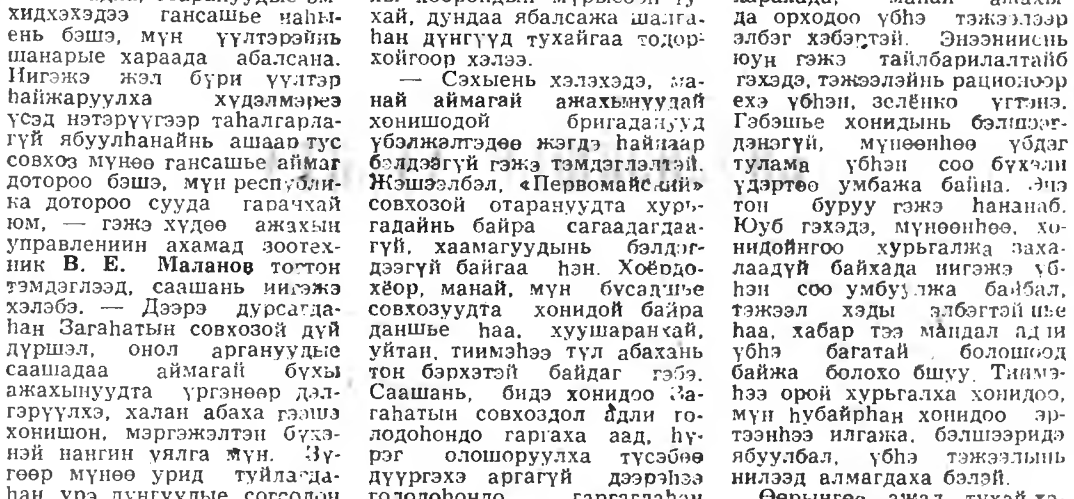
— Манай харууһалдаг эхэ хонидой отара Жаргаланта гэжэ нютагта байрланхай — гээд, Чисаанын совхозой ахалагша хонишон Цырен-Дондок **Гурдармаев** хэлээ. Мүнөө 520 гаран хони харууһалнабди. Урзанда 100 эхэ хонин бүриһөө 93 хурьга абаһан һаа, нёдондо 95 хурьга абажа түлжүүлээд, хонин бүриһөө 3.200 грамм ноохо хайшалжа тушаагаа һэмди. Бидэ жэл бүри өөһэдынгөө һанамжаар, мүн совхозойнгоо мэргэжэлтэдэй дурадхалаар хони, хурьгадаа бүлеэн уһаар ундалуулха түхеэрэлгэ хээбди. Энэмнай ямар юм гэхэдэ, хонидойнгоо байра соо томо боошхо табяад, газааһаа уһыень юулэнэбди. Тэрэнээ электрокипятильнигаар халаагаад. удаань резинэ хоолойгоор хаамаг бүхэнэй хобоо хобтодо юулэдэг байнабди. Энэ арга хонишод, хурьгашадай ажалые нилээд хүнгэдхэдэг байна. Эхэ хониц бүриһөө хурьга абаха арга мандашье бии. Гэзд зундаа бэлшээримнай багадажа зобооно. Хониднай хүсэд таргалаагүй. Мүнөө хонин бүхэндөө үдэртэ 300 грамм үбһэ, 300 грамм талха тарянай зүйл үгэнэбди гэхэ гү, али үбэлжэлгын үедэ хонин бүридэмнай орөйдоол 60 килограмм үбһэн хүртөө. Богонёор хэлэхэдэ, үбһэ тэжээлээр урданайхиһаа тон бага ондо орожо байнабди.

Хэжэнгын совхоздо ябажа харахада, манай ажахыда орходоо үбһэ тэжээлээр элбэг хэбэртэй. Энээниисэнь юун гэжэ тайлбарилалтайб гэхэдэ, тэжээлэйнь рационоор ехэ үбһэн, зелёнко үгтэнэ. Гэбэшье хонидынь бэлшээргэдэнэгүй, мүнөөнһөө үбдэг тулама үбһэн соо бүхэли үдэртөө умбажа байна. Энэ тон буруу гэжэ һананаб. Өөрынгөө ажал тухай хэдэн үгэ: олон хурьга абажа түлжүүлхэ гэбэл, искусственна үрэжүүлгээ өөһэдөө, һайн шанартайгаар хэхэ хэрэгтэй. Энээнние ондоо хүндэ найдажа огто болохогүй. Хурьгадай «адхаржа» байха үедэ часшье холодоо һаа, хохидолдо орохош. Һүниндөө бүхэ нойроор амархан унтаһан хүн ямар түл бүрин бүтэнөөр абахаб даа. Мүн хоёрдохёор, түл абаха, үбэлжэлгэдэ бэлдэхэ бүхы ажалаа хонишод өөһэдөө хэхэ зэргэтэй. Зарим хонишод энээние тусгаар хүнэй ерэжэ хэхые хүлеэһэн дээрэһээ үбэлжэлгээ муугаар үнгэргэнэ. Гурбадахяар, һүүлэй жэлнүүдтэ манай ажахыда бонитировко ёһотой һайнаар үнгэргэгдэнэгүй гэхэ гү, али орхигдошоо. Энээние һэргээхэ шухала.

— Хонишодой халаан тухай хэлэхэ болоо һаа, совхоздомнай ехэл муу. Ушарынь хадаа ажахынуудай олохон отарануудта байрань тон муу юм. Тиимэһээ гэр бүлэтэй хүнүүд холын отарада ошожо үгэнэгүй. Энэ дутагдал усадхахын тула аймагай ажахынуудай отара бүхэндэ байрануудыень шэнэлхэ, ажаһуудалай эрилтэдэ хүргэхэ зэргэтэй. Саашань хэлэхэдэ, хонишон бүхэн оролдожо ажаллабал, эхэ хонин бүриһөө хурьга заабол абаха аргатай гэжэ һанагшаб. Тиимын тула гансал салингаа абабал, дүүрээ гээд байлтагүй, үнэн зүрхэнһөө ажаллахал хэрэгтэй, — гэжэ «50 лет Октября» совхозой ахалагша хонишон **Цыпилма Булатова** тон зүбөөр хэлээ.

Удаань үгэ хэлэһэн «Первомайский» совхозой хонишон **Дандар Балданов**, Хэжэнгын совхозой ахалагша хонишон **Ш. Намжилов** гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, гол түлэб дунда шатын хүтэлбэрилэгшэдые, мэргэжэлтэдые шүүмжэлээ. Ушарынь хадаа түл абалгын эхеэр гү, али дүүрэнтэжэ байха үеэр хэрбээ эхэ хонин бүриһөө хурьга абажа түлжүүлбэлшни һайсахан магтаад лэ саашадаа туһа хүргэхэ, анхаралаа хандуулха тухай огто мартажархидаг. Энээн дээрэһээ олохон отарануудта хурьгад олоор абтаһан аад, удаань харууһанай муудахада гарзална гэжэ тэмдэглэбэ. Тиихэдэ хожомоо олон хурьга абахын тула үбһэ тэжээлээ өөһэдөө бэлдэхэ, үбэлжэлгээ эмхитэйгээр эхилхэ, ерээдүйн хонишодые олоор һургаха, илангаяа харюусалгатай хүнүүдые отарануудые даагшаар томилхо, отара бүхэнэй дэргэдэ зеленко тариха, хонидой, хонишодой байрануудые шэнэдхэн һэльбэхэ, һайжаруулха ба өөһэд хоорондын шалгалтые таһалгаряагүй эмхидхэхэ зэргэтэйбди гэжэ тэмдэглээ. Энэ уулзалгада хабаадалсаһан «Первомайский» совхозой ахамад зоотехник нүхэр **Павлов**, Хэжэнгын совхозой директор **М. Г. Санжимитыпов**, «50 лет Октября» совхозой парткомой секретарь **Г. С. Сангадиев** гэгшэд гол түлэб ажахы доторойнгоо зоотехническэ хүдэлмэри, хонишодой мүрысөөн тухай тогтон хэлээ. Түгэсхэлдэнь КПСС-эй Хэжэнгын райкомой нэгэдэхи секретарь **Р. Г. Баяртуев** дэлгэрэнгы үгэ хэлээ. Һүүлээрнь эндэ сугларагшад аймагай хонишодто хандаһан нэмэл хандалга-бэшэг баталан абажа, табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 90 ба дээшэ хурьга түлжүүлхэ, хонин бүриһөө 4 килограмм ноохо хайшалха уялга абаһан байна. Түгэсхэлдэнь үбэлжэлгын эхиндэ үнгэргэгдэһэн мүрысөөнэй дүнгүүд согсологдожо, түрүү һуурида гараһан Загаһатын совхоздо «Хэжэнгын гол» газетын дамжуулгын шан нэгэдэхи шатын дипломтойгоор барюулагдаа. Хэжэнгын совхоз хоёрдохи һуури эзэлээ. Мүн эндэ аймагай газетын редактор **Б. Ц. Эрдынеев** зуутан-хонишодтоо дурасхаалай бэлэг барюулһан байна.

Вл. ЖИГЖИТОВ,
манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: аймагай газетын редактор Б. Ц. Эрдынеев Загаһатын совхозой ахалагша хонишон Л. Ц. Дампаевада дурасхаалай бэлэг барюулна.

Д. САМБУЕВАЙ
фото-зураг.

ҮШӨӨ НЭГЭ ГЭ[illegible]

Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой капитальна барилгын таһагай **хүдэлмэришэд байрын гэрнүүдые**, саад-яслинуудай байшангуудые түргэнөөр, һайн шанартайгаар барина. Һүүлэй жэлнүүдтэ заводой хүдэлмэришэдэй ажаһуудаг соцгородогой гудамжануудта үндэр сагаан гэрнүүд олоор ербын бодонхой. Барилгашад юһэдэхи табан жэлэй дүрбэн жэл соо илангаяа ехэ барилга хэһэн байна. Гушаад шахуу шэнэ объект ашаглалгада үгтөө. Энэ саг соо 80 бүлэ айлай орохо долоон гэр, 140 үхибүүдэй саад-яслиин хоёр байшан, огородой эдеэ худалдаха магазин [illegible] даһан байна.

Железнодорожно [illegible] 40-дахи кварталда [illegible] ехэ барилга хэгдэнэ. Э[illegible] нэ түхэлэй үндэр гоё [illegible] олоор баригдана. Ойры[illegible] нүүдтэ эндэ 40 бүлэ [illegible] орохо гэр ашаглалгада [illegible] хэнь. Мүнөө дотор та[illegible] дэлмэри хэгдэжэ байна. [illegible] барилгашадай нэгэн, [illegible] соведэй депутат А. Г. А[illegible] ва штукатурщигуудай, [illegible] дэгшэдэй бригадые [illegible] рилнэ. Эдэнэр һайн ша[illegible] гаар ажалаа бүтээжэ, [illegible] шадай магтаалда [illegible] юм. Гүрэнэй комисси [illegible] хэһэн ажалые тушаажа [illegible] даа, һайн сэгнэлтэ үгэ[illegible] байдаг.

Железнодорожно [illegible] 40-дэхи кварталда ойры[illegible] нүүдтэ үшөө нэгэ гэр [illegible] лалгада үгтэжэ, завод[illegible] дэлмэришэд шэнэ [illegible] түбхинэн орохонь.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 4[illegible] кварталда баригдаһан гэрнүүд; мастер И. А. К[illegible] кова; шэрдэгшэд (зүүн һаа): К. Н. Русина, дир А. Г. Артемьева, Апанчук, Г. Н. Кире[illegible] гэгшэд хөөрэлдэжэ байна.
Н. ЕФИМОВЭЙ фото[illegible]

ЛУГОВОДУУД ЮУНДЭ ГОМДОЛТОЙБ?

«Эрдэм» совхозой сабшалангай ехэнхи хубинь Боом нютагта юм. **Тиимэһээ** ажахын 20 гаран отарын хонид, һаалинн фермын үнеэд, шахамалнууд эндэ харууһалагдадаг. Гурбан жэлэй урда тээ эндэхи 3-дахи отделениин партийна организациин пенсионер - коммунистнууд Д. Т. Тушинов, Ц.-Д. О. Бармитов, Ж. Б. Будаев гэгшэд нютагайнгаа газар уһа һайн мэдэхэ, ажалай баян дүй дүршэлтэй хэдэн үбгэдтэй хөөрэлдөөд, отделениин бүхы сабшалан, бэлшээриие даажа абаха гэжэ шиидэһэн юм. Пенсионер-коммунистнуудай үүсхэлые отделениин партийна организаци халуунаар дэмжэжэ, али бүхы туһаламжа үзүүлээ һэн.

Ажахын тоосооной гүүмаар ажаллажа эхилһэн луговодуудай дүрбэн звенодо 1100 гектар сабшалан даалгагданхай. Адууһа малдаа хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ өөһэдынгөө хубита оруулха гэжэ шиидэһэн үбгэд даалһан участок дээрээ агротехническэ бүхы хүдэлмэри жэлэй дүрбэн сагта хэдэг. Тиигэжэ жэлдээ дунда зэргээр 13—15 мянган центнер эрхим шанартай үбһэ абадаг болонхой. Үнгэрэгшэ жэлдэ сагай уларилай бэрхэтэй байгаашье һаань, зарим участок дээрэһээ гектарай 17 центнер хүрэтэр ургаса хуряагаа.

Эртэ намар ханааб хаалтануудаа сэбэрлэжэ, һэльбэн заһабарилжа дүүргэһэн луговодууд мүнөө сабшалан дээрээ тошо халяаха хүдэлмэреэ түлэг хэжэ байнад. 120 мянган кубометр мүльһэ хүргэхэ даабаряа бэелүүлхэ дүтэлэнхэй. Ажахын тоосоогоор ажалладаг звено бүхэндэ 300 гектар газар, мори унаа, зэр зэмсэг даалгагданхай. Хэды шэнээн үбһэ хуряаха, ажалай түлбэри, даабариһаа гадуур абтаһан центнер үбһэнэй түлөө үгэхэ урмашуулгын гурим гэхэ мэтэ хүдэлмэриин түсэб звено бүхэндэ хүргэгдэдэг.

Отделенидэ найман хүнһөө бүридэһэн луговодуудай дүрбэн звено ажаллана. Тэрэнэй нэгые Д. Т. Тушинов хүтэлбэрилдэг. Хуушанай коммунист Дугаржап Тушинов арба гаран жэлдэ сабшалан һайжаруулагшаар хүдэлнэ. Үндэр наһатай болошо, амаралтада гараһаарнь найман жэл үнгэрөө. Теэд нүхэр Тушинов наһатай болобоб, амарха сагни ерээ гээд миин һуужа шададаггүй хүн. Гурбан хүнһөө бүридэһэн звеное хэдэн жэл удаа хүтэлбэрилнэ. Забһартаа хонишодто шарга дархалжа үгэдэг. Саһанай ороһонһоо хойшо хэдэн шарга дархалжа, отделениингээ хонишодто үгөө.

— Жамбал Будаев, Цырен-Доржо Бармитов бидэ гурбан нэгэ звено болонхойбди. Манда 300 гектар газар үгтэнхэй. Нёдондо энэ Дээдэ-Боомой сабшалан дээрэһээ гектарай 18 центнер үбһэ абаа һэмди. Табан жэлэйнгээ һүүлшын жэлдэ үшөө ехэ үбһэ хуряахаар зорингжонхойбди. Юрэдөө, үбгэд шадал соогоо оролдоно гээшэ. Харин хүтэлбэрилэгшэднай маанадта анхаралаа хандуулдаггүй, хэһэн хүдэлмэриин, ургуулһан үбһэ ногоонноймнай үрэ дүн гаргажа үгэдэггүй. Түсэбөө дүүргэһэн, үгыгөө бидэ мэдэнэгүйбди. Жэл дүүрэбэ. Луговодуудтаа хүсэд тоосоодүй байһаар. 1973 оной тоосоогоор нэмэлтэ түлбэридэ гэжэ 613 түхэриг абаха ёһотой һэмди. Тэрэниемнай мүнөөшье хүрэтэс үгөөдүй байһаар. Энээн тушаа ажахын ахамад экономист А. Ц. Батомункуевта хэлэхэдэмнай, «ведомостьдэтнай үнн хада гараа табижа үгөө һэм. Мүнөө болотов абаадүй гээшэ гүт гээд гайхаха юм. Тошо халяажа, сабшалангаа уһалжа байхадамнай, совхозой ди[illegible] гү, али ахамад а[illegible] нэгэтэшье ерэжэ, лаарнай һонирходог[illegible] гээд звеное даагша Тушинов гомдоно.

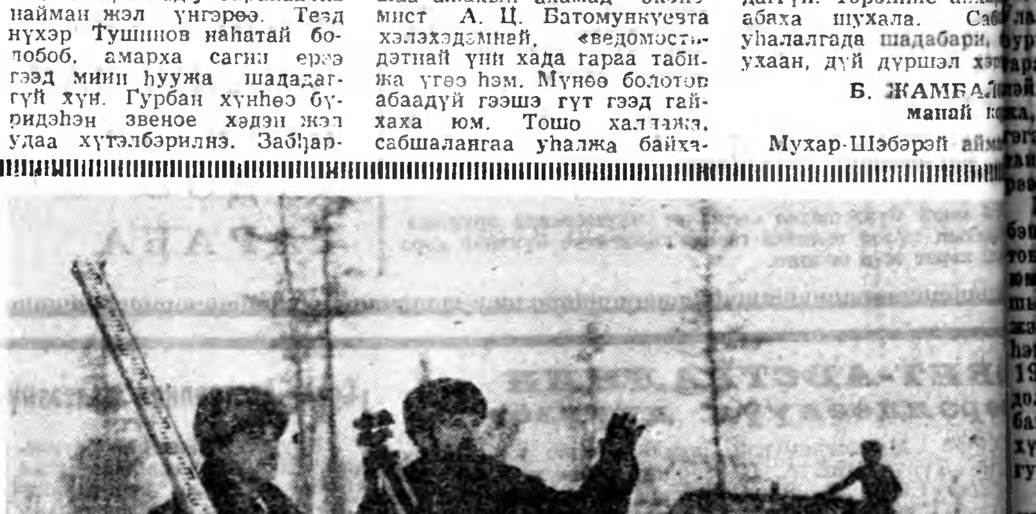
Нютагайнгаа эрхэ [illegible] газар уһа хэнһээшье һайн мэдэхэ Дугарж[illegible] шинович ажал т[illegible] нигэжэ хөөрэнэ. Са[illegible] дээрээ малаа оруу[illegible] һайнаар саг соонь у[illegible] үтэгжүүлээд байбал, бүриһөө адагынь 2[illegible] нер үбһэн заатагүй [illegible] Илангаяа гурбадахи [illegible] гэлэ һайнаар хэхэ х[illegible] Юуб гэхэдэ, газар һа[illegible] дээд, ногооной [illegible] шииг нойто бэедээ [illegible] татасатай болоод [illegible] Хүйтэн газар дээгүү[illegible] урадхуулхада, хүр[illegible] шэнгэнгүй. миин урда[illegible] рашадаг. Тиимэһээ һүүр[illegible] уһалалгада бидэ гол [illegible] лаа хандуулдагбди. уһан байнал гээд н[illegible] лай урадхуулжа. боло[illegible] Набтар, үндэр газар [illegible] дэ адли шииг хэрэгт[illegible] даггүй. Тэрэнние анха[illegible] абаха шухала. Саб[illegible] уһалалгада шадабари, ухаан, дүй дүршэл хэ[illegible]

Б. ЖАМБА[illegible]
манай к[illegible]

Мухар-Шэбэрэй айм[illegible]

Байгал-Амарай түмэр **замай Тында-Чара гэжэ участогта ажалладаг ВЛКСМ-эй XVII съездын нэрэмжэтэ түрүү отрядай гэшүүд геодезист Владимир Шевченко (баруун гарһаа), инженер-геодезист В. Лагунов.**
ТАСС-ай фотохронико.

СИБИРИИН ГАЗАР ДАЙДАДА

САМОТЛОРОЙ ШЭНЭ ХАРГЫ ЗАМ

Самотлорой барилгашад автомобилиин шэнэ харгы барижа дүүргэбэ. Ой тайга, намаг налхитай 24 километртэ үргэлжэлһэн энэ бетон харгы нефтиин асари ехэ уурхайнуудые холын олзоборилгын ажахынуудтай холбодог духэригтэ эхи табина.

Мүнөө болотор Самотлор шадар харгы барихадаа, 10 метр хүрэтэр гүнзэгыдэ торфыень абажа хаяад, ондоо тээһээ элһэ асаржа, адхадаг байгаа. Километр харгы барихада, ехэ мүнгэн гаргашалагдадаг һэн. Мүнөө барилгашад эрдэмтэдтэй хамта «тамардаг» харгы гэжэ нэрлэгдэдэг болоһон түрүү арга хэрэглэдэг болоо. Мүнөө торф абтажа хаягдахаяа болёо. Торф хэһэг хэһэгээр хүргэгдөөд, харгын далан дээрэ табигдадаг һэн. Энэ хэһэг хэһэгээр хүргэгдэһэн торф дээрэ элһээр. бусад материалаар дулаа гаргадаггүй хушалта хэгдэнэ. Богонихон зунай турша соо иимэ һууринь гэдэжэ үрдидэггүй, үбэл болоходо тэрэнь дахинаа бүхөөр хүрэһэн байдаг.

Самотлорто автомобилиин харгы барилга хурдан түргэнөөр ябуулагдана. Харгы барилгашад түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлэй һүүл багаар 45 километр гэхэ гү, али бүхы наймадахи табан жэлэй турша соо баригдаһантай адли харгы гаргаһан байна. Орон дотор нефтиин томо гэгшын уурхайн түбэй оршодог Самотлор нуурай эрьеэр харгын ехэнхи хубинь баригдаха юм.

ТАСС-ай корр.

Нижневартовск,
Тюменскэ область.

МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ ШЭНЭ ОТРЯД

Омско областиин «Гончаровский» совхоздо механизаторнуудай һуралсал соносхогдонхой. Техническэ мэргэжэл олгодог хүдөөгэй училищиин филиал парткомой эдэбхи үүсхэлээр эндэ хүдэлнэ. Барилгашад, кочегарнууд, конторын хүдэлмэрилэгшэд хоёрдохи мэргэжэлдээ һурана.

«Гончаровский» совхозойхидой үүсхэл областиин олонхи ажахынуудта дэмжэгдэжэ, мүнөө эндэ иимэ 200 филиал хүдэлнэ. Хэшээлнүүдэй программын ёһоор, гансал механизаторнууд мэргэжэлээ дээшэлүүлдэг бэшэ, мүн машинаар үнеэ һааха мэргэжэлтэд, мелиораторнууд, тэжээлэй цехэй операторнууд болон бусад мэргэжэлтэд һурадаг байна. Ажахынуудай түрүү инженернүүд, технигүүд хэшээлнүүдые үнгэргэнэ.

ТАСС-ай корр.

Омск.

НЕФТИИН УРАСХАЛНУУД

Обь мүрэнэй дунда урасхалай Александровское—Аджеро—Судженск гэжэ нефтиин гол харгыгаар үнгэрһэн жэлдэ урда жэлэйхидэ орходоо 30 шахуу процентээр ехэ түлишэ урдан гараа. Энэ агууехэ «мүрэнэй» урасхалые хинан шалгадаг операторнууд — Түбэй Сибириин нефтиин сэргонуудай мэргэжэлтэд энэ түлишын шухала һудалые ашаглалгые һайжаруулһанай ашаар ехэ амжалта туйлаа.

Жэшээнь, Томскын эрдэмтэд нефтиин соргын ханые сэбэрлэхэ шэнэ арга олобо. Тиигэжэ нефтиин урасхал 5 дахин үсөөнөөр зогсоогдодог болоо. Гадна, уһан соогуур татагдаһан соргонуудые тэндэнь заһабарилха шэнэ арга олдоһон байна.

Ороной зүүн районууд руу «хара алтанай» харгы нээһэн нефтиин Александровское—Аджеро—Судженск сорго — орон доторхи түрүүшын хүсэтэ магистраль. Эндэ ехэ диаметртэй соргонууд, хоморой шухаг булуурнууд хэрэглэгдэнэ, гадна, промышленна телевидени нэбтэрүүлэгдэнхэй.

ТАСС-ай корр.

Томск.

БАМ-ай БАРИЛГАШАДТА

Новосибирскын саарһанай фабрикын коллектив Байгал-Амарай түмэр замай баригдажа байһан районуудта хэдэн поселок барихада хүрэхэ гэрэй оройнуудые эльгээбэ. Гэрэй орой хушаха 120 мянган дүрбэлжэн метр толь бэлдэгдэжэ эльгээгдээ. Предприяти жэлэйнгээ түсэб, социалис уялгануудаа 1974 ондо амжалтатайгаар дүүргээ. Түсэбһөө гадуур бүтээгдэһэн продукци Тюмениин хойто районууд руу нефтиин ба газай, мүн Сибириин бусад шухала шэнэ барилгануудта эльгээгдэжэ байһаар.

ТАСС-ай корр.

Новосибирск.

САЯАН УУЛА ХЭДЫ ШЭНЭЭН САҺАТАЙБ?

Красноярскын гидрометалбанай хизаарай управлениин гидрографическа экспедицидэ хабаадагшад энэ асуудалда харюусаха байна. Тэдэнэр Саяан уулын хүнэй ябаагүй газарнуудта вертолёдоор ошобо. Декабрь соо хадада ороһон саһан хабарай һайрамай уһанай хэмжээндэ нүлөөлдэг. Экспедициин дүнгүүдээр Саянай ГЭС-эй барилгашад ехэтэ һонирхоно. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр энэ жэлдэ Енисей мүрэние хаахаар түсэблэнэ.

Гидрографууд Амыл, Абакан мүрэнүүдэй эхиие, мүн Ехэ, Бага Енисей мүрэнүүдэй уһые шэнжэлэн үзэхэнь. Тэдэнэр август һарада энэн руу ерэһэн, тусхай талмай[illegible] дээрэ саһа хэмжэхэ зүг[illegible] тэмдэглэл хэһэн байгаа.

ТАСС-ай корр.

Красноярск.

НҮҮРҺЭНЭЙ ШЭНЭ БАССЕЙН

«Якутуглестрой» гэжэ ш[illegible] комбинат Якутскда байгу[illegible] лагдаба. Тэрэ хадаа к[illegible] слогдодог нүүрһэнэй ш[illegible] уурхайнуудай барилгануу[illegible] бодхоохо шэглэлтэй. Эдэ у[illegible] хайнууд мүнөө баригдажа б[illegible] һан Байгал-Амарай түмэр з[illegible] да дүтэхэн оршодог.

Ороной шулуун нүүрһэ[illegible] энэ шэнэ баазада 50 мян[illegible] хүн зонтой хотонууд ург[illegible] бодохо, томо шахта карьерн[illegible] бии болохо.

ТАСС-ай корр.

Якутск.

ХОДОДОО ХАРГЫДА

Очерк

— БОДОМЖОТОЙГООР [...]мжална,— гээд Николай [Цы]денжапов тухай Зэдын [аймпо]требсоюзда хэлэбэ. — [...]нь эд бараанай ассорти[мен]т, ажалшадые хангалга, [тү]сэб дүүргэлтэ харуулhан [...]удые дурдабад. Алин[...]шье түсэб үлүүлэн дүүр[гэ]энхэй.

Автолавкын наймаашанай [...]ан гэжэ хүдэлмэрилхэ[...], бодомжотойгоор най[маа]лна гэжэ хэлэдэг юм [...]гэжэ хараха дурам ху[...]. Зэдын аймагай малша[д]ай худалдаа наймаанай та[ла]р гол түлэб автолавка[ну]уд хангадаг байна. Эндэ [...] отара, hаалиин 34 гүүр[тэ] болон малшадай бусад [...] буусанууд бии. Энэ ху[...]эг 2.500 хүнние худал[даа] наймаанай талаар ханга[ха] хэрэг автолавкануудай [дээ]рэ болоно. Зүгөөр авто[лав]канууд эндэ тиимэшье [...] бэшэ. Оройдоол арбан [...]ба, нэгэниинь ном худал[да]г. Имэhээ малшадые [эн]эд hайнаар хангахын, тү[сэ]б үлүүлэн дүүргэхын [тү]лөө ехэхэн оролдохо бо[л]о.

Хажуу таладаа үргэн [...]ан зурлаатай автофургон [...]огой талаар табилуулна. [...]арта нуурнууд харгын [...] хажуугаар сайбалзан [...]рнэ. Сагаан нуурта гэ[...] тосхоной нэрэ эндэhээ [...]эй байгаа аалам. Газа[...]ь тиимэшье үрэжэлтэй [...]. Баян ургаса абахын [...]о таряашад бүхы хүсэеэ [...]оулдаг.

Николай Цыденжапов үе [...] болоод лэ часаа хараана. [Гра]фигаа нягтаар сахиха хэ[рэгт]эй.

— Саг соогоо ябахань ма[шад] хэрэгтэ эгээн шухала, [...]гэжэ тэрэ бүри тосхондо [...]адаа, өөрынгөө ажал хэ[...]эй танилсуулжа эхилээ. — Графигаа нягтаар са[хихагүй]... саг соогоо ерэдэг гэжэ [мал]шад мэдэбэл, хүдэлмэ[рилх]эдэ амар. Үглөөдэр мал[шад]та ошохобди. Эгээн ду[...] отараhаа эхилээд, тогто[...]оhоор саашалхабди. Ки[лом]етр хахад тухай бо[...]лоод лэ тогтохобди. Хэдэн час дүтын хүндынүүдые зубшахабди. Имэл ажалтайлди даа. Харин үглөөдэр нэгэ хэды газарта удаахан тогтохобди. Юундэ? Хонишод өөhэдөө нэгэ газарта суглараха. Хоёр үдэрэй саада тээ тэдэнэр салингаа абаа. Тиимэhээ үнэтэй бараа абаха байха. Үнэтэй бараа абахадаа, хани нүхэртэеэ зүбшэн хэлсэхэ хэрэгтэй ха юм. Холо бэшэхэнэ морёор гүйлгэжэ ошоходо, удаан бэшэ ха юм. Тиигээдшье энэ үдэр үглөөнэй 10 сагта ерэхэб гэжэ би хэлээ hэм. Хараарайгты, түрүүшын отара дээрэ булта суглараад байха.

Үнэхөөрөөшье хонишонойдо дүтэлхэдэмнай, газаань арбаад морид уяатай байна. Машиныш хүнхинөө дууламсаараа, гэрhээ булта гаража, автолавкые тойробод.

Хүнүүд хэрэгтэй юумэеэ абаад лэ хажуу тээшээ гарана. Николай эдеэ хоолой зүйлшье худалдана, гэбэшье малшадай үнэтэй бараа абаха байhаниинь эли.

Гурбан хонишон нэгэндээ арhан дэгэл шэлэжэ байнад. Удаан барижа үзэнэд, шэнжэлнэд. Нигэжэ байхадаа тэдэнэр ехэ баяртайнууд.

Залуу буряад басаган эреэхэн пулаад боожо үзэбэ. Угаа hайханаар харагдана. Мүрэ дээгүүрээ хаяад үзэбэ. Бүришье таарамжатай. Абаха хэрэгтэй гэжэ булта хэлсэбэд. «Үшөө иимэ пулаад бии гү?» — гэлдэн, нүхэд басагадынь наймаалагшада хандана.

Хүхэ фургон малшадта баяр асараа. Тэдэнэй захяагаар наймаалагша модно плати, үнэтэй костюм асараа ха юм. Мүн эндэ дахяад захяа бэшэжэ абана.

— Ингээд лэ гурбан часай турша соо долоон хоногой түсэб дүүргэгдэхэл даа, — гээд, хонишоной буусаhаа гараад ябахадаа, Николай хөөрэнэ.

Уданшьегүй Николай Цыденжапов хайшан гэжэ хүдэлдэгөө баhа дахин харуулба. Удаадахи бууса дээрэ залуу хүбүүн мотоциклай мөөрэй резинэ бии гү гэжэ hонирхоо. «Үгыл даа, мүнөө дээрээ баазада үгы байна», — гэжэ наймаашан харюусаа hэн. Харин саадахи буусадань хүрэхэдөө, Николай машина соохоо хоёр шэнэхэн мөөр гаргаад, хонишондо үгэбэ.

Энэ нихэдээ наймаалагша яаба гээшэб? Резинэ үгы гүүлэгшэ хонишон уданшьегүй энээниень мэдэхэл.

— Танил таладаа худалдаба гэжэ hанана гүг? — гээд Николай намда хандана. — Үгы даа. Адли тэгшээр тэнсүүлхые оролдоноб.

Наймаалагша тэмдэглэлэйнгээ дэбтэр харуулна. Гурбан хуудаhан дээрэнь хүнүүдэй нэрэнүүд. Нэрэ бүхэнэй hүүлээр ямаршьеб тоонууд. Гайхалтай.

— Манай совхозой ажалшад үмсын 38 машинатай. 153 мотоциклтай, — гээд тэрэ тайлбарилна. — Эндэ булта тэмдэглэгдэнхэй. Хэниинь түрүүн абаа hэм. хэниинь хэды километр гүйлгөөб. Нигэжэ хэндэнь мөөрэй резинэ эгээл шухалаб гэжэ шэнжэнэб. Тэрэ хүбүүнэй мөөрнүүд мүнөөдөө ябажал байхаар. Хэрэгтэй болоходонь, асаржа үгэхыем өөрөө мэдэжэ байhан байха. Харин юрэл hануулжа байна ха юм.

Малшадай эрилтэ гүйсэд hайнаар мэдэжэ байха — наймаалагшын амжалтатай хүдэлмэриин арга нүхэсэл мүн ха юм. Малшад бааза дээгүүр ябадаггүй. Тэндэ юун байдагыень мэдэдэггүй. Наймаашад өөhэдөө тэндэhээ хэрэгтэй эд бараа шэлэжэ абадаг. Тиимэhээ энэ юумэн хонишондо хэрэгтэй гү, али үгы гү, нимэ үнгын бүд хонишон абаха гү, али үгы гү гэжэ наймаашан мэдэхэ ёhотой. Хонишодой буусануудай зайн галтай болоходонь, Николай тэдээндэ электродуховконуудые асараа hэн. Олон хонишод энээн тухай мэдэхэгүй байгаа. Николай асараад, хайшан гэжэ хэрэглэхэ хэрэгтэйб гэжэ заажа үгэбэ.

Үдэ багта Николай маршрудhаа хадууран годирбо.

— Нүхэдтэеэ уулзаха хэрэгтэй, — гэжэ ойлгуулба.

Хонишон Будаевайда наймаашангүй киоск нээгдэнхэй. Эндэ эгээн хэрэгтэй гар үзүүрэй хэрэгсэлнүүд, сай, дабhан, мылэ, зуруул табигданхай. Һарадаа нэгэ удаа Николай эндэ ерэжэ, суглараhан мүнгыень абадаг, шэнэ бараа нэмэжэ табидаг.

Нара орохо дүтэлhэн хойно Николай хэлэбэ:

— Зай, Сагаан-Хүтэл ошожо, түрүү хонишон Виктор Базаровые амаршалая.

Виктор Базаров олондо мэдээжэ хонишон. Эрье харууhалдаг байха үедөө аймагай чемпион байhан юм. Гэбэшье дүрбэн жэлэй саада тээ өөрынгөө дураар түрэхэ хони харууhалдаг болоо hэн. Ажалынь hураггүй ехэ болоо. Зүгөөр эгээл эндэ хонин ажалай тон харюусалгатай газар гэжэ Виктор өөрөө хөөрэдэг. Залуу хонишон түрүүшынгээ жэл зуутанай тоодо ороо hэн. Харин 1974 ондо социалис мүрысөөнэй дүнгөөр республика дотороо хоёрдохи hууридa гараа. Дүршэлтэй хонишон Д. Я. Свистуновой удаа гараа ха юм. Базаров зуун хонин бүриhөө 140 хурьга түлжүүлжэ шадаа.

Эдэ бүгэдэ эли. Зүгөөр наймаалагша Цыденжапов хайшан гээд хонишонние амаршалха байгаа гээшэб? Магад, олониитын даалгабаритай байгаа гээшэ гү? Сагаан-Хүтэл ошоhон хойномнай хамаг юумэн эли болобо.

Зарим эд бараан угаа хомор дайралдадаг гэжэ хэндэшье эли ааб даа. Тиимэhээ энэ бараа миил худалдаха бэшэ, ажалай түрүүшүүлдэ үгэхэ хэрэгтэй. Хоморой бараанай тэн хахадые автолавкануудта үгэхэ гэhэн гурим Зэдын аймпотребсоюзда тогтоогдонхой. Энэл Борьёогой совхозой бүхы хонишод холодильнигуудтай болоо. Хонишоной бүлэ бүхэндэ телевизор бии. Гэбэшье зарим бараан үшөөл хуби хүртэжэ ядаhаар, тиихэдэнь яалтайб? Хүнүүдые ээлжээндэ бэшэжэ абаха гү? Иимэ арга ехэ городуудта хэрэглэдэг ха юм. Гэбэшье автолавкын наймаалагшад городой магазинай хүдэлмэрилэгшэдтэ орходоо ехэхэн илгаатай. Тэдэнэр худалдажа абаха хүнүүдээ hайн мэдэдэг. Ажалай түрүүшүүл хойрог залхуу хүн хоёрые нэгэ зэргэдэ табижа болохогүй. Һайнаар хүдэлмэрилдэг хүн хоморой бараа түрүүн абаха ёhотой.

Аймаг дотор социалис мүрысөөнэй ёhоор эрхим хонишон ээлжээ хүлеэнгүй машина абаха эрхэтэй юм. Совхоз дотор энэл гурим сахигдадаг. Али нэгэн хоморой бараа ямар хүндэ худалдахаб гэhэн асуудал совхозой партком ба рабочкомтой зүбшэн хэлсэгдэдэг. Имэhээ Базаровта асарагдаhан хибэс үнэхөөрөөл амаршалга болоо ха юм.

Автолавкын наймаалагшын мэргэжэл өөрын онсо илгаатай бшуу. Хүлеэгдээгүй ушарнууд заримдаа дайралдаха. Жэшээлхэдэ. Ара-Тори нютагта мал тарялуулха айхабтар зохид бэлшээринүүд бии. Майн hүүл багhаа сентябриин тэн болотор эндэ 6.000 адуун, хэдэн арбаад гүүртэ эбэртэ бодо мал бэлшээгдэдэг. Бүхэли зундаа эндэ байрладаг малшадта автолавкын ерэлгэ ёhотойл hайндэр болодог. Гэбэшье гэнтэ орожо ерэhэн автолавка наймаагаа худалдангүй hула бусажа болохо. Дүтын тосхонhоо таби гаран модо холо байhан малшад салингаа абаагүй, мүнгэгүй байжа болохо. Имэhээ дүршэлтэй наймаалагша нишэ ерэхэдээ, колхозой гү, али совхозой кассиртай хамта ябадаг байха юм.

Автолавкын наймаалагшадай социалис мүрысөөнэй дүн ехэ hонирхолтойгоор гаргагдана. Эндэ худалдаанай ябаса, ассортимент, түсэбэй дүүргэлтэ тоологдоол бэзэ. Гэбэшье ажалшадай үгэ тон үнэтэй байдаг. Нэгэ-хоёр гомдолой байбал, түрүү hууридa гарахагүйш. Энэнь тон зүб.

Аймагай потребкооперацида «РСФСР-эй худалдаа наймаанай габьяата хүдэлмэрилэгшэ» гэhэн нэрэ соло хоёо хүндэ олгогдоhон байна. Мүн гушаад хүн «Совет кооперациин отличник» гэhэн тэмдэгээр шагнагданхай. Тэдэнэй тоодо жэлэй дүрбэн сагта холо ойрын малшадые хангахые оролдон, хододоол харгыда ябадаг зон олон.

А. СОКОЛОВ.

Зэдын аймаг.

НАЦИОНАЛЬНА ОКРУГУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

НЮУСАНЬ НЭЭГДЭНЭ

Хойто зүгэй Медвежье гэжэ байгаалиин газай баян хэбтэшэдэ гүнзэгы скважина геологууд малтажа эхилбэ. Тэрэ скважинань 5 мянган метр гүнзэгы байхаар хараалагдана.

Эндэхи газай хэбтэшые ашаглалга хурдан түргэнөөр ябуулагдана. Тэрэнние ашаглалгын эхилhээр оройдоо хоёр жэлэй үнгэрөөд бэйбашье, Хойто зүгэй газ трубопроводоор урдажа эхилэнхэй. Һаяхан эндэхи газ Москва хүрэжэ ерээ.

Тус хэбтэшын нөөсэ 1,5 триллион кубометр гээд геологууд тодорхойлоо. Үнгэрэгшэ 1974 ондо Медвежьеhээ 19 миллиард кубометр байгаалиин газ абтаhан байна. Жэлэй туршада эндэ 30 гаран скважина ашаглалгада оруулагдаа.

П. РЯБОВ,
ТАСС-ай корр.

Ямало-Ненецкэ округ.

ШЭНЭ НЮТАГТА ТҮБХИНЭНЭ

Жэл бүри ороноймнай баруун областьнуудhаа Забайкалида хэдэн зуугаад бүлэ нүүжэ ерэдэг юм. Тэдэнние нютагай хүнүүд хани халуунаар угтажа абадаг заншалтай. Агын Буряадай национальна округой колхозууд мүнөө шэнэ бүлэнүүдые угтахаяа бэлдэжэ байна: гэр байра баригдана, адууhа малай тэжээл, түлеэн бэлдхэгдэнэ.

Запорожско областиин Орехово городhоо дүрбэн жэлэй саада тээ округой нэгэ колхоздо В. П. Приленский нүүжэ ерээ hэн. Урдань слесарь - инструментальщигаар хүдэлжэ байhан энэ нүхэр мүнөө мэдээжэ механизатор болонхой. Үнгэрэгшэ намарай ургаса хуряалгын үедэ ажалай ехэ амжалта туйлаhанайнь түлөө нэрыень hиилэhэн часаар тэрэнние hаяхан шагнаба. Тэрэнэй hамган Галина Ивановна хүүгэдэй саадай хүмүүжүүлэгшээр хүдэлнэ, Лена басаганиинь нэгэдэхи класста hурана.

Энэ бүлын ажаhуудаг XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз олон hалбаритай хүгжэнги ажахы юм. Тус колхоздо 50 мянга гаран хонин тоологдоно. Түб тосхондонь дунда hургуули, соёлой байшан, гостиница, ажалшадай хэрэглэмжэ хангалгын комбинат бии. Колхозой таряашад үнгэрэгшэ жэлдэ таряалангай гектар бүриhөө 25 центнер ороо hо таряа хуряагаа, ажахын олзо доход хоёр миллионhоо үлүү болоо.

В. П. Приленский газетэдэ hаяхан ингэжэ бэшэбэ. «Нютагайхидни - запорожиинхид! Забайкалида ажаhуухаяа ерэгты, гарзатахагүйт».

Б. РАБДАНО,
ТАСС-ай корр.

Агын округ.

АМАРНА, БЭЕЭ АРГАЛНА

Корягай национальна округой Ивашка тосхондо ажаhуугшад үбэлэй хүйтэн үдэрнүүдтэ Тундрада ошожо, амархаяа яарадаг болонхой. Ушарынь юуб гэхэдэ, Берингын далайн эрьеhээ 80-яад километрэй газарта халуун уhатай аршаан бии юм. Эндэхи Беккеревэй нэрэмжэтэ колхоз Хайлюлинска загаhанай комбинат хоёр тэндэ тамаралгын бассейнтэй амаралтын байшан бариhан байна. Тэндэ колхознигууд, комбинадай хүдэлмэришэд амарна, бэеэ аргална.

Амаралтын энэ байшанда таатай зохидхон комнатонууд, столово бии. Гэрынь аршаанай халуун уhаар дулаасуулагдана. Ажалша бэрхэ загаhашад амаралтын байшанда ошожо амарха түлөөhэгүй путёвкоор шагнагдадаг юм.

М. ЖИЛИН.
ТАСС-ай корр.

Корягай округ.

ЭЛҮҮР ЭНХЫН ТҮЛӨӨ

Сибириин хойто зүгэй бага үндэhэ яhатанай нютаг бүхэндэ Ханты-Мансиин медицинскэ училищи дүүргэhэн мэргэжэлтые оложо болохо юм. Тус училищи 40 жэлэй саада тээ эмхидхэгдээ hэн. Энэ үе соо эндэ 2 мянга гаран мэргэжэлтэ бэлдэгдэhэн байна. Тэдэнэй олонхинь Тундрын үндэhэн яhатанай түлөөлэгшэд — хачгы, ненец, коми, селькуп, яхад залуушуул болоно.

Угай ангуушанай басаган К. Я. Пакина энэ училищи дүүргэhэн юм. Ханты-Мансиин национальна округой городууд ба хүдөө нютагуудта дүй дүршэлөөр баян энэ акушеркые хүлеэн абаhан 1200 гаран хүн ажаhууна, ажаллана. Пакинагай үхибүүд Игорь, Лидия, Людмила врачаар, медицинын сестрагаар, фармацевтээр хүдэлнэ.

Иимэрхүү жэшээнүүд олон. Урдань эрдэм ном мэдэхэгүй байhан загаhашад, орошодой үхибүүд мүнөө эрдэмэй кандидадууд, бэрхэ мэргэжэлтэд, дүршэлтэй врачнар болонхой. Мүнөө энэ округто 60 гаран больница, хэдэн зуугаад фельдшерско-акушерскэ пункт хүдэлнэ. Округой хүн зоной элүүрые хамгаалгада хамтадаа 7 мянга гаран хүн хүдэлжэ байна.

Р. ПАВЛОВ
ТАСС-ай корр.

Ханты-Мансиин округ.

БИБЛИОТЕКЫН 40 ЖЭЛ

Ненецкэ нацинальна округой түб Нарьян-Марай олониитэ түрүүшын библиотекын ойе баяр ёhололой оршон байдалда тэмдэглэбэ. Нютагай Совет зургаануудай үүсхэлээр 40 жэлэй саада тээ эмхидхэгдэhэн энэ библиотекэ тус округто ажаhуугшадай соёлой болон ухаан бодолой хүгжэлгэдэ тон ехэ үүргэтэй байhан юм.

— Түрүүн хүндэшэг лэ байгаа. Нютагай арад зоной дунда эрдэмтэй хүнэй хомор дээрэhээ ном уншаха хүн үсөөн байдаг hэн, — гэжэ библиотекые даагша, Ажалай Улаан Тугай ордентo Т. Т. Хатанзейская хөөрэнэ.

Мүнөө энэ округто ном уншадаггүй хүнние олохонь бэрхэтэй. Округой түбэй библиотекэдэ 40 мянган боти ном бии юм. Тэндэнь марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнууд, ородой, совет ба хилын саанахи уран зохёолшодой номууд бии. Тиихэдэ нютагай уран зохёолшодой номууд библиотекэдэ байдаг.

Округой ямаршье тосхондо, орошодой бригадада, ангуушадай үбэлжөөндэ ажаhуугшад дуратай номоо абажа уншаха аргатай болонхой. Округ дотор мүнөө ниитын 30 гаран библиотекэ, 140-өөд нүүдэл библиотекэ хүдэлнэ. Округой түбэй библиотекын хүдэлмэрилэгшэд предприятинуудта, колхоз ба совхозуудта ошожо, уншагшадай конференци үнгэргэдэг, выставкэнүүдые эмхидхэдэг заншалтай болонхой.

В. ТУНГУСОВ,
ТАСС-ай корр.

Ненецкэ округ.

ХҮНГЭН САРЮУН ЗАНДАА

[Н]үхэр Модогоров Егор Мо[тое]вич 1915 оной январь hа[рад]а Эрхүүгэй областиин Ой[хоной] нютагта үгытэй малшанай [гэр]тэ түрэhэн. Бага наhаяа [тэр]эн нютагтаа үнгэргэжэ, [эхин] шатын hургуулида ном [зааг]аhан байха юм. 1934 он[до] Улаан-Үдэдэ эхин шатын [hу]ргуулиин багша болохоор [...] зуурын hургуули дүүр[гээ]д, Яруунын аймагай Үль[дэр]гын, Тужын эхин hургуу[лид]а гурбан жэл багшалаа. [...] Улаан-Үдын багшын рабфакта ороод, дүүргэн сасуу, [Ула]ан-Үдэдэ багшын дээдэ [hу]ргуулида ороод hуража бай[хад]аа, республикын Гэгээрэ[лэй] комиссариадта дуудуул[жа], Яруунын аймгүйсэдкомой [гэг]ээрэлэй таhагай ехэ наhа[тай]ай hургуулиин инспекто[рээр] томилогдоо hэн.

[Н]ютагай зоной дунда үзэг [бэш]эгтүйе усадхаха ябадалда [тэр]э ехэ хубитаяа оруулhаа [...]. Улаан-Үдэдэ ерэжэ, баг[шы]н дээдэ hургуулияа үргэлжэлүүлбэ. Һургуулаа дүүргэ[hэн]эй hүүлээр 1948 онhоо 1958 он хүрэтэр Үльдэргын [дол]оон жэлэй hургуулида [баг]шалаа. 1958 онhоо мүнөө [хү]рэтэр Мужыхын дунда hур[гуу]лида хүдэлнэ.

[Е]гор Мотоевичые Яруунада [мэ]дэхэгүй хүн хомор даа. Тэ[рэ]нэй мэдээжэ болоhон багша [юм]. Багшаар хүдэлхэдөө, [хэд]ы олон hурагшадые ажа[hуу]далай арюун замда гар[гаа]б! Тэрэнэй hурагша бүхэн багша тухайдаа hайхан бодол сэдьхэлдээ хадагалжа ябадаг байха.

Хаана шэнэ hургуули нээгдэнэб, хаана найдамтай, ниитын хэрэгтэ оролдохо хүн хэрэгтэй болоноб, тэндэл Егор Мотоевич эльгээгдэдэг байгаа. Нютагай эдэбхитэй коммунистнуудай нэгэн, арадай найдамтай түлөөлэгшэ боложо алдаршаа бшуу.

Аймаг соогоо томохон ажахы — «Дружба» колхозой партийна эхин организациин агитколлективые, лекторнүүдэй нэгэдэлые удаан саг соо тэрэ ударидаа. Эдэбхитэй ажалайнгаа түлөө Егор Мотоевич «Знание» бүлгэмэй, мүн Пионерэй организациин Центральна Соведэй зүгhөө үбсүүнэй тэмдэгүүдээр шагнагдаа. Залуу үетэнние коммунис ёhоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ габьяатай байhанайнь түлөө «Арадай гэгээрэлэй отличник» гэhэн тэмдэг, Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойн баярай медаль үбсүүн дээрэнь яларна. ВЛКСМ-эй ЦК-гай, ВЛКСМ-эй обкомой, РСФСР-эй ба Буряадай АССР-эй Гэгээрэлэй министерствэнүүдэй Хүндэлэлэй грамотануудта хүртөө.

Егор Мотоевич Модогоров мүнөө 60 наhа хүрэбэшье, үнөөхил хүнгэн сарюун зандаа, халима наада зугаа гарган, hонин хөөрөөгөө дэлгэжэ, түрүү багшанарай нэгэн ябаhан зандаа.

Д. ШИРАБОН.
Буряадай АССР-эй габьяата багша.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Е. М. Модогоров.

УРЛАЖА ҺУРАНА

Ажалшадай бэшэгүүдhээ

Толтойн дунда hургуулиин дэргэдэ уран гартанай кружок эмхидхэгдэнхэй юм. Энэ кружогто хабаададаг эдиршүүл үбэлэйнгөө амаралтын үедэ hургуулиингаа мастерскойдо ерэжэ, сүлөө сагаа таатай зохидоор үнгэргэнэ.

6-дахи «А» классай hурагша Юра Зарбактаев гуулин, сад, хүнгэн сагаан гэхэ мэтэ янза бүриин түмэр холижо, хоёр шубуунай дүрсэ бүтээгээ. 8-дахи «А» классай hурагша Доржо Хоборков модо мүлидэг станок дээрэ баабгайн, жирафай дүрсэнүүдые бүтээхэдээ, хүл, толгой бэеыень ами аминдань хээд, хүдэлжэ байхаар холбоо, Дондок-Самбу Манзаев хоёр шонын тулалдажа байhые модон дээрэ hиилээ.

Кружогто хабаадагшад станок дээрэ хүдэлжэ hурахаhаа гадна, элдэб ан амитанай дүрсэ гоё hайханаар уралан бүтээжэ hурана. Тэдэнэр элдэб түмэр үрижэ, модо мүлижэ, юумэнэй хэмжүүр абажа, нарин, дарханай хэрэг шудална.

Б. БИРБАЕВ.

Түнхэн.

МҮНӨӨДЭР — ФАШИС БУЛИМТАРАГШАДҺАА ВАРШАВЫЕ СҮЛӨӨЛҺӨӨР 30 ЖЭЛЭЙ ОЙ

Зурагууд дээрэ: 1. Варшавска Нике хүшөө. 2. Соёлой, эрдэм наукын байшангhаа Маршалковска үйлсэ руу харахада иимэ байдаг. Энэ үйлсэ, Варшава бүхыдөө үнэhэн тоборог соохоо ургаа бодоhон.

ТАСС-ай фотохронико.

ХОРИИН АЙМАГТА

ЖЭЛЭЙНГЭЭ СОЦИАЛИС УЯЛГА ДҮҮРГЭБЭ

Хориин совхозой Улаан Одоной hаалиин гүүртэдэ 175 үнеэдые дааhан 11 hаалишад ажалладаг. Тус гүүртын hаалишад үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриhөө 2.000 килограмм hү hааха социалис уялга абаhэн. Зарим hаалишад 2150 килограмм hү үнеэн бүриhөө hааха уялгатай байгаа.

Үнгэрhэн жэлдэ совхозой hаалишадай хоорондо дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй дүн hаяхан согсологдобо. Улаан Одоной hаалиин гүүртын коллектив (бригадирынь нүхэр Р. С. Осипова) 1974 ондо үнеэн бүриhөө 2105 килограмм hү hаажа, гүрэндэ худалдаха жэлэйнгээ түсэбые 125 процент дүүргэбэ. Ондоогоор хэлэхэ болоо hаа, гүрэндэ түсэбэй ёhоор 2500 центнер hү худалдахын орондо 3126 центнер гэхэ гү, али жэлэй түсэбhөө гадуур 626 центнер ехэ hүн тушаагдаа. Энэнь 1973 онойхидо орходоо, 23 процентээр ехэ болоно.

Һаалишадай мүрысөөндэ Ханда Аюшеева эрхимлэжэ, үнеэн бүриhөө социалис уялгын ёhоор 2150 килограмм hү hаахын орондо 2612 килограмм hү hааба. Һаалишад Долгор Базарова — 2572, Димит Цыжипова — 2.178, Бальжима Банзаракшеева 2.140, Анна Недорезова — 2050 килограмм hү hааба.

Тус гүүртын hаалишад 1975 ондо hү hаалгаяа улам дээшэлүүлхын түлөө жэлэй эхинhээ оролдожо байна.

НИНА ДРИЕВСКАЯ ТҮРҮҮЛБЭ

Хориин совхозой 32 малшад-адуулагшадай хоорондо дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ үнгэрэгшэ жэлэй үрэ дүнгөөр Нина Григорьевна Дриевская түрүүлбэ. Тэрэ харууhалжа байhан малайнгаа шэгнүүрые сүүдхэдэ 566 граммаар нэмээhэн байха юм. Нүхэр Дриевская буруунуудые харууhалхадаа, зүбөөр адуулдаг, хаhа саг соонь уhалдаг, амаруулдаг байгаа.

Мүн малшад Балдоржо Жапов, Цыренханда Цыреторова, Жамса Митыпов, Цырендоржо Жамбалов болон бусад мал ажал дээрэ үни удаанай ажаллахадаа, харууhалжа байhан малайнгаа шэгнүүрые үбэлэйшье, зунайшье үедэ дээшэлүүлнэ.

Д. ДОРЖИЕВ.

ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ-ЭКОНОМИЧЕСКА ХАРИЛСАА ХОЛБООНОЙ ХҮГЖЭЛТЫН ШЭНЭ ШАТА

Советскэ Союзай ба Великобританиин хоорондохи харилсаанда худалдаа наймаанай-экономическа холбоон горитой hуури ходо ээлдэг байгаа, ээлhээршье. Һүүлэй үеын бодото хэрэгүүд хоёр оронoй хоорондо удаан болзорой харилсаа тогтоохо шэглэлтэй хубилалтын болохошуу хэбэртэй байhые элирхэйлэн харуулна.

СССР-эй ба Великобританиин хоорондо экономическа, научно-техническэ ба промышленна харилсаа холбоо хүгжөөхэ тухай удаан болзорой, арбан жэлэй хэлсээн 1974 ондо совет-британ харилсаанай түүхэдэ анха түрүүн баталагдаа. Хоёр талын хоорондохи нимэ харилсаа хүгжөөхэ тодорхой шэглэлнүүд хэлсээнэй үндэhөөр табигданхай. Тайлбарилан хэлэбэл, хоёр оронoй экономикын аша туhада таарахаар промышленна бүлэг барилганyудые бүтээхэ, промышленна хуушан предприятинуудые үргэдхэхэ ба hэльбэн шэнэдхэхээр харилсаа холбоо тогтоохо, промышленностиин элдэб hалбаринуудта хабаатай хамтын хэмжээ ябуулганyудые сугтаа шэнжэлэн хараалжа, бэелүүлхэ, патентнүүдые, лицензинүүдые абалсаха, үйлэдбэриин-техническэ дүй дүршэлые, научно-техническэ бусад мэдээнүүдые үгэлсэхэ гэжэ хэлсээн соо тэмдэглэгдэнэ.

Научно-техническэ, худалдаа наймаанай-экономическа харилсаа холбооной талаар совет-британ правительстванууд хоорондын саг үргэлжын комиссиин III сесси 1974 оной майн hүүл багаар Лондондо болоҗо, хоёр талын холбоо барисаа улам гүнзэгырүүлгэдэ туhалаа. Энэ комисси урда тээхи сессинүүдгээ болоhонhоо хойшонхи үе соо СССР-эй, Великобританиин хоорондохи экономическа ба научно-техническэ харилсаануудай хүгжэлтын дүнгүүлые 1973 оной апрельдэ хаража үзөөд, совет-британ худалдаа наймаанай-экономическа, научно-техническэ харилсаа холбооe саашадань хүгжөөхэ замуудые хараалаа hэн. Оршон тойронхи байгаалиие хамгаалха харилсаа холбоон тухай хэлсээн сессиин үедэ СССР-эй ба Великобританиин хоорондо баталагдаа бэлэй. Тэрэнэй үндэhөөр, оршон тойронхи байгаалиие хамгаалха нэгэдэмэл комитет хожомынь байгуулагдаhан юм.

Британиин ээд баяшуулай ехэ делегаци 1974 оной ноябриин үеэр СССР-тэ ерэhэн байгаа. Энэнь хоёр оронoй хоорондохи холбооe улам бэхижүүлхэ хэрэгтэ туhалаа. Манай орондо ерэhэн энэ делегаци 114 хүнhөө бүридэhэн юм. СССР-тэй худалдаа наймаанай харилсаа холбоо хүгжөөхэ арга боломжонуудтай британ фирмэнүүдэй танилсалга тус делегациин гол зорилгонуудай нэгэн байгаа. Ушар юуб гэхэдэ, совет гадаадын худалдаа наймаанай эмхинүүдтэй тэдэ фирмэнүүд үргэн холбоо байгуулжа үшөө ерэдээгүй байhан.

Хоёр оронoй хоорондохи холбоо барисаанай хүгжэлтэ совет-британ худалдаа наймаанай хүгжэлтэдэ hайнаар нүлөөлнэ, тэрэнэй хэмжээн 1973 ондо 715 миллион түхэригэй болоод байба. Энэнь 1974 ондо улам саашадаа хүгжөөгдөө.

Великобритани Совет оронhоо олон янзын түүхэй эд, эдлэл, хүсэд болоодүй зүйлнүүдые ехээр худалдан абадаг заншалтай юм. Хюроодэмэл шэлбүүhэтэ модо, фанерэ, түмэрэй руда, хлопок, нефтепродукт гэхэ мэтые СССР нилээд ехэ хэмжээгэйгээр Великобританида худалдадаг. Гэхэ зуура, түүхэй эд горитой hуури ээлхэ байбашье, энэ орондо совет эд бараа худалдалгын саашанхи үндэhэ hуури байжа шадахагүйнь ойлгосотой. СССР-тэхи эрдэм, техникын түргэн хүгжэлтэ совет эд бараа, тэрэ тоодо машина ба түхеэрэлгэнүүдые Великобританида бүри ехээр худалдахада таарамжатай арга хангана.

Жэшээлхэдэ, «Сатра Моторс» гэдэг фирмэ Советскэ Союзhаа «Москвич» ба «Жигули» гэхэ мэтэ хүнгэн автомобильнуудые, мотоциклнүүдые, тэрэшэлэн тракторнуудые худалдажа абадаг, тэдэнние дам наймаалхын тула «Сатра Беларусь лимитед» гэжэ тусхай компани эмхидхээ. «БелАЗ» ба «КрАЗ» гэжэ ашаанай томо машинанууд, металл зүhэдэг совет станогууд британ дэлгүүр дээрэ суурхадаг болонхой. Уhан доро далитай «Ракетэ» түхэлэй пассажирска теплоходууд 1974 ондо Великобританида анха түрүүн худалдагдаад, августhаа хойшо Лондондо, Темзэ мүрэн дээгүүр иимэ теплоходууд таhалгаряагүй тамардаг болонхой. Удаан саг соо ашаглагдадаг хэрэглэлэй элдэб совет эд бараан Великобританида жэл ерэхэ тудам олоор худалдагдана. Совет радиоприемнигууд, радиолонууд, фотоаппарадууд, часууд болон бусад олон янзын эд бараан Британиин эд хэрэглэгшэдтэ hайн мэдээжэ болоо.

Үйлэдбэриин-техническэ кооперации байгуулха асуудалнууд британ фирмэнүүдэй ба совет эмхинүүдэй хоорондо зүбшэлэгдэжэ байнхай.

Хоёр оронoй хоорондо промышленна харилсаа холбоо үргэнөөр эмхидхэхэ ехэ арга бии. Великобританида, мүн Советскэ Союзда предприятинуудые бариха хэрэгтэ али али талаhаа хамтааран хабаадаха тухай эндэ хэлэгдэнэ. Энэ асуудалаар тусхай совет эмхинүүдэй ба британ фирмэнүүдэй хоорондо хэлсээнүүд хэгдэжэ байна.

Владимир ЧЕКЛИН.
(АПН).

СССР-эй ШАТАРАЙ ФЕДЕРАЦИИН МЭДҮҮЛГЭ

Р. Фишерэй, А. Карповай хоорондо шатараар дэлхэйн чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө үнгэргэгдэхэ мүрысөөнэй баталагдаһан гуримые үшөө дахин хаража үзэхэ зорилготойгоор Шатарай уласхоорондын федерациин (ФИДЕ) ээлжээтэ бэшэ конгрессые зарлахын тула Шатарай олонхи федерацинуудаар дэмжүүлхэ һэдэлгэ Шатарай зарим федерацинуудай түлөөлэгшэд гаргана гэһэн мэдээсэлнүүд гадаадын хэблэлдэ барлагдаһан байна.

Гурбан жэл болоод лэ үнгэргэгдэдэг дэлхэйн чемпионадай гуримые хубилгажа болохогүй байһан тухайда СССР-эй Шатарай федераци нэгэнтэ бэшэ мэдүүлээ һэн.

ФИДЕ-гэй конгресс 1974 ондо Ницце хотодо боложо, урда тээнь ФИДЕ-гэй баталан абаһан гуримда зарим тэды хубилалтануудые оруулаа һэн. Гэхэтэй хамта, тус конгресс дээрэ, мүн ФИДЕ-гэй бюрогой 1974 оной декабрь һарада Малайзида болоһон заседани дээрэ мүрысөөнэй гуримые хубилгаха тухай шэнэ һэдэлгэнүүдые буруушааһан байгаа.

Мүнөө дэлхэйн чемпионтой наадаха хүнэй эли болоод, баталагдаһан ёһо гуримуудай үндэһөөр бэлэдхэл хэгдэжэ, мүрысөө үнгэргэхые һанаашалһан хотонуудай кандидатурануудай соносхогдоод байхада, ямар нэгэ хубилалта хэжэ болохогүй.

ФИДЕ-гэй ээлжээтэ бэшэ конгресс зарлаха юридическэ, моральна үндэһэ баримта байхагүй гээд СССР-эй Шатарай федераци мэдүүлнэ. ФИДЕ-гэй Ницце хотодо болоһон конгресс дээрэ ФИДЕ-дэ ородог Шатарай национальна 90 федерациин 77-ниинь инмэ конгрессэй харалгада табигдахаар хараалагдаһан дурадхалнуудые буруушааһан байгаа.

Мүрысөөнэй гуримые саашадань хубилгаха тухай дурадхалнууд ямаршье шалтагаануудаар баримталагдабал, энэ мүрысөөндэ хабаадаха нэгэнэйнь тала барижа, тоолхогүй буулта хэхэ гэһэн ушар болоно. Энэнь спортын үнэн сэхэ тэмсэлэй эгээлэй ёһо гуримуудта таарахагүй байна. (ТАСС).

ТУЛАЛДААН ЭХИЛБЭ

Шатараар городой түрүү һуури эзэлхын түлөө жэл бүри үнгэргэгдэдэг ээлжээтэ мүрысөөн эхилбэ. Республикынгаа ниислэл хотын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө 30 хүн тэмсэнэ.

Мүнөө 5 наадан үнгэргэгдөөд байна. Дүрбэн хүн мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. В. Агафонов («Локомотив»), И. Брылев, Б. Митыпов («Буревестник»), Н. Цыреннимаев гэгшэд тус тустаа 4 очкотой болонхой. В. Залкинд, В. Ильин («Труд»). Н. Маншеев («Урожай»), И. Тоневицкий (спортын «Забайкалец» гэжэ клуб) гэгшэд тус тустаа 3,5 очкотой болоод байна.

В. МАМИЛОВ.

ТОБШО ҺОНИН

★ ШАТАР. Москвада, СССР-эй Шатаршадай түбэй клуб соо январиин 18-һаа шатараар дэлхэйн чемпионтой наадаха эрхэ олохын түлөө мүрысөөн эхилхэнь. Энэ мүрысөөндэ уласхоорондын мастернууд Нана Александрия (Тбилиси), Ирина Левитина (Ленинград) гэгшэд наадаха юм.

Эдэнэр хоорондоо арбан хоёр удаа наадаха болоно. Зүгөөр уулзалгын 6:6 тоотой болоо һаань, али нэгэнэйнь шүүжэ гаратар наадан үргэлжэлүүлэгдэхэ болоно.

Нааданай судьягаар уласхоорондын арбитр Вера Тихомирова (Москва) томилогдонхой. Эндэ шүүжэ гараһан лэ шатаршан дэлхэйн дүрбэ удаа чемпионка Нона Гаприндашвилитай (Тбилиси) наадаха болоно. Энэ наадан байгша оной намарай һарануудай нэгэндэ үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

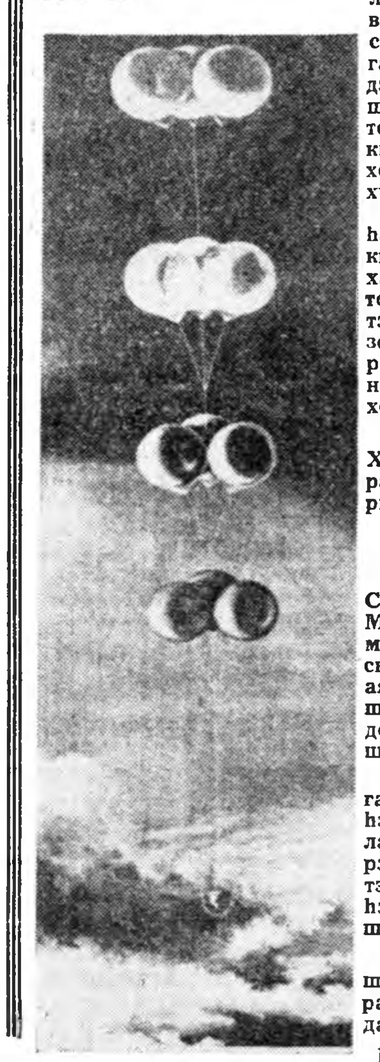
★ БАКУРИАНИ. Грузиин ССР-эй Министрнүүдэй Совèдэй шанда хүртэхын түлөө 70 метрэй трамплинһаа һүрэлгөөр үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ хори наһатай Алексей Боровитин түрүү һуури эзэлбэ. Заншалта уласхоорондын энэ мүрысөөндэ Киров хотоһоо ошоһон Боровитин дүн хамта 241,4 балл (85,5, хоёрдохёо 82 метр) абажа, түрүү һуури эзэлбэ. Хоёрдохи һууриие 235,9 баллтайгаар (82,5, 80 метр) дэлхэйн экс-чемпион Гарий Напалков эзэлээ. 231,1 баллтай Финляндиин түлөөлэгшэ Сеппо Хювенен гурбадахи һуури эзэлһэн байна. Саанань 90 метрэй үндэрһөө ээлжээтэ һүрэлгэ болохо.

★ Январиин 15—16-най үдэрнүүдтэ СССР-эй суглуулагдамал командын хоккеистнүүд Финляндиин суглуулагдамал командатай хоёр удаа нүхэр ёһоной уулзалга үнгэргэбэ. Бүмбэгэтэй хоккей наададаг манай хоккеистнүүд түрүүшынгээ наадандa 4:2 тоотойгоор шүүжэ гараһан байгаа. Мүн хоёрдохи уулзалгадаа 5:0 тоотойгоор шүүбэ.

Январиин 25-һаа февралиин 2 болотор Финляндида бүмбэгэтэй хоккейгээр дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэхэ наадандa хабаадалсаха СССР-эй суглуулагдамал команда энээгээр һорёогоо түгэсхэбэ.

(ТАСС).

ЯБАГААР... АГААРААР...

ЯМАР НЭГЭН аргаар алдар сууда гарахые хүсэдэг хүнүүд дэлхэй дээрэ яһала олон дайралдадаг гээшэ. Англиин санаартан Джефри Ховард хэдэн неделиин турша соо Сахарын сүл гүбиие ябагаар һэтэлэн гарахые шиидэбэ. Юрэ бусын аяншалагша Алжирай Бени-Аббес хотоһоо гараад, 1500 шахуу километр гаталжа, Нигериин хойто захадахи Кано хотодо хүрэхэ юм.

Ута, сагаан үнгэтэй хубсаһан, далбагар шляпа Африкын наранай хурса элшэһээ хамгаалха ёһотой гэжэ тэрэ тоолоно. Далбагатай ябаган тэргээр хүндэ ашаа һаадгүй зөөхые хараална. Машинаараа тэрэниие үдэшэн ябаха нүхэрһөө Ховард уһа, эдеэ хоол абаха.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Джефри Ховард Англиин эрье шадарай пляжнуудай нэгэндэ һорилго хэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

* * *

США. Калифорни штадай Санта-Ана хотодо ажалладаг Малькольм С. Форбес, Томас Ф. Хейншеймер юрэ бусын ниидэдэг аппарадаар аяншалгада гарахые һанаашалба. Аяншалагшадтай гондоло бүлэг бүлэг агаарай шарнуудта үлгэгдэхэ байна.

Эдэ зоригтойшуул США-гай баруун тээһээ, зүүлжээ һэтэ ниидэжэ, удаань Атлантиин океан дээгүүр үнгэрэн гараха юм. Энээнэй урда тээ нимэ 12 һэдэлгэ хэгдэһэншье һаа, бултадаа урагшагүйдөө һэн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: аяншалагшадай Европо хүрэхые хараалһан ниидэлгын аппарадай юрын түхэл шэнжэ.

ЮПИ-ТАСС-ай телефото.

СПАРТАКИАДА ХОЁРДОХИ, ГУРБАДАХИ ҮДЭР

Санаар урилдагшадай дунда эхилһэн мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр эхэнэрнүүд болон эдир басагад 10 километрэй зайда урилдаһан байна. Эндэ Зүүн Сибириин технологическа институдай түлөөлэгшэ Татьяна Вострикова зайгаа 39 минута 27 секунда соо гаталхадаа, спартакиадын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Таня бага наһанһаа санын урилдаанда дуратай байһан. Тэрэ 65-дахи дунда һургуулида һуража ябахадаа гэхэ гү, али үнгэрһэн жэлдэ РСФСР-эй арадуудай үбэлэй V спартакиадада хабаадалсахадаа, мүнгэн медальда хүртэһэн юм.

Удаадахи—хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые Людмила Малофеева, Светлана Кушеева гэгшэд эзэлһэн байба. Эдир басагад соохоо Кабанскын аймагай Ильинскэ больницын медицинскэ сестра Татьяна Темникова зайгаа 39,33 минута соо гаталжа эрхимлэбэ.

Мүрысөөнэй гурбадахи үдэр эрэшүүл, эдиршүүл 15 километрэй зайда урилдажа, команда бүхэнэй түлөөлэгшэдэй дунда хүлгөөтэй, шууяатай болоно. Эрэшүүлэй дунда үнгэргэгдэһэн урилдаанда ЛВРЗ-гэй спортын клубай инструктор Василий Смирновто хүрэжэ урилдаха спортсмен байбагүй. Тэрэ зайгаа 46 минута 45 секунда соо гаталһан байба. Эдиршүүлэй дундаһаа Кабанскын хүүгэдэй спортын һургуулиин түлөөлэгшэ Михаил Капустин зайгаа 48,01 минута соо гаталжа, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Хадаһаа түргөөр һолжорхо, мүн тусхай слалом гаталалгаар үнгэргэгдэһэн урилдаанда Улаан-Үдын 13-дахи һургуулиин һурагша Татьяна Рупышева, эхэнэрнүүд соохоо тус һургуулиин 10-дахи классай һурагша Татьяна Каширина гэгшэд эрхим байба. Эрэшүүл, эдиршүүлэй дундаһаа түмэр замай училищиин гурбадахи курсын һурагша Валерий Курбатов, 13-дахи һургуулиин һурагша Сергей Рупышев гэгшэд шалгарһан байна.

Гурбан үдэрэй турш үнгэргэгдөөд байһан мүрысөөнэй дүн гаргахада «Локомотив» бүлгэмэй команда эрхимлэжэ ябана. «Спартак», «Буревестник» бүлгэмүүдэй команданууд эрхимлэгшэдһээ хэдэхэн очкогоор гээгдэнэ.

В. МИРОМАНОВ.

ЖЭЛЭЙ ЭХИНҺЭЭ...

Үргэн Буряад оронойманай спортсменүүд үнгэрһэн 1974 онии эрхим амжалтатай үдэшэбэ. Жэшээнь, республикын 120 мянганһаа дээшэ ажалшад ГТО-гой комплексын нормо тушааһан байна. Тиин 6900 хүн спортын 27 зүйлөөр Буряадай АССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн мүрысөөнүүдтэ хабаадаһан байха юм. Энээнһээ гадна, 298 спортсмен Алас-Дурна зүгэй зонын түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн мүрысөөнүүдтэ хабаадалсажа ерээ. Мүн спортын арба нэгэн зүйлөөр Россин Федерациин түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ хабаадалсаһан зуу гаран спортсмен һайн амжалта түйлаһан байгаа.

Мүрысөөнүүдтэ эрхим амжалта түйлажа, Буряад ороноо бусад область, хизаарнуудай дунда суурхуулһан бэлигтэй спортсменүүд олошороо. Эдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай студентнэр Ф. Махутов, О. Алексеев, Б. Цыренгармаев, А. Цырендоржиев, хүүгэдэй спортын долоодохи һургуулиин тренер В. Мизенин, БМДК-гай хүдэлмэришэн А. Осокин, «Спартак» бүлгэмэй һур харбагшад Е. Попов, Н. Николаев, «Труд» бүлгэмэй һуршад В. Абрамов, И. Дугаров гэгшэд болоно. Эдэнэр лэ үнгэрэгшэ жэлэй дүнгөөр эрхимэй эрхим спортсменүүдэй тоодо оруулагдажа, спортын мастернуудай нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Үнгэрһэн жэлдэ республикын һур харбагшадай суглуулагдамал команда РСФСР-эй чемпионой нэрэ зэргэдэ түрүүшынхеэ хүртэһэн байна. Энэмнай Буряад ороной спортын түүхэдэ шэнэ амжалта болоно. «Труд» бүлгэмэй тренер, СССР-эй спортын мастер Д. Дансаранов мүнөө 51 наһатай болобошье, Россин Федерациин чемпион боложо шадаа бшуу. Тиихэдэ командын гэшүүд — СССР-эй спортын мастернууд А. Бутхаев, А. Гармаев, Д. Очирова, С. Будажапова, Л. Рандина гэгшэд годли бүхэнөө мэргэнээр харбажа, командаяа түрүү һуурида гаргалсаа ха юм.

Арһан бээлэйн ээздэй дунда Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн наадандa манай республикын зургаан боксер эрхимээр мүрысэжэ, зонын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө һэн. Харин РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн түгэсхэлэй наадандa хабаадаһан эдэнэр соохоо Зүүн-Сибириин технологическа институдай багша, СССР-эй спортын мастер П. Федотов хоёрдохёо чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө бэлэй. Тиихэдэ БМДК-гай хүдэлмэришэн А. Осокин хоёрдохи һуури эзэлжэ, мүнгэн медальда хүртэһэн байгаа.

Игээд лэ үбэлэй спортын мүрысөөнүүдэй халуун хаһа хүрэжэ ерэбэ. Энээнэй удаа СССР-эй профсоюзай үбэлэй VIII, РСФСР-эй арадуудай зунай VI спартакиадануудай түгэсхэлэй мүрысөөнүүд үнгэргэгдэхэ болоно. Тиимэһээ энэ жэлэй эхинһээ манай республикын спортсменүүд шанга тулалдаанда бэеэ пайнаар бэлдэжэ, дээрэ дурсагдаһан мүрысөөнүүдтэ эрхим амжалта түйлахань дамжаггүй.

М. БОРИСОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Промышленна продукциин шанар» — түрүү бэшэг. «КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалгада харюу» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. ВЦСПС-эй пленум, ТАСС-ай һүүлэй шухала мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Буряадай комсомолшууд документнүүдые һэлгэлгэдэ бэлэдхэнэ» — ВЛКСМ-эй обкомой I секретарь В. Раднаевай статья. «Салют» станциин аяншалга» — ТАСС-ай мэдээсэл. «Гектар бүхэнэй үрэжэл дээшэлүүлхэ» — П. Соктоевой статья.

Гурбадахи хуудаһан редакцида ерэһэн бэшэгүүдээр бүридхэгдэнэ.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Үбэлэй спартакиада. «Туристнуудай зүргөөр». Нютаг нютагай һонин.

СЭЭХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — «Ороной телевизионно студинуудай документальна фильмүүдэй программа (үнгэтэ). 11. 15 — Концерт. 11.50 — «Хүбүүд, урагшаа!» (үнгэтэ). 12.50 — Һүүлэй һонин. 13.00 — 18.30 — Забһарлалга.

«Орбита». 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.00 — «Кино болгон буулгагдаһан уран зохёолнууд». «Манай үеын герой», «Максим Максимович», «Тамань» — уран һайханай фильм.

Улаан-Үдэ. 20.20 — Телевизионно һонин. 20.40 — «Талын галнууд» — телевизионно журнал (буряадаар).

«Орбита». 21.20 — «Наполовину всерьёз» — телевизионно богони зүжэгүүдэй театр (үнгэтэ). 22.10 — «В мире бизнеса». «Промышленный шпионаж». 22.40 — «Москвагай опереттын театрай артистнуудай үдэшэ» (үнгэтэ). 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.00 — Илалтын 30 жэлэй ойдо. Хүгжэмтэ викторина. 19.45 — Декабристнуудай буһалгаанай 150 жэлэй ойдо. «Эрэлхэг зоригто эхэнэрнүүд». Уран зохёолой дамжуулга. 20.20 — 20.30 — Забһарлалга.

«Орбита». 20.30 — «Манай хани нүхэдэй цирк». Эстрадно-циркын программа (ГДР).

Хилын саанаһаа
• телефон • телеграф • радио

РИМ

ИТАЛИИН КОМПАРТИИН ЦК-гай, ЦКК-гай ПЛЕНУМ

ТАСС

Италиин Компартиин Центральна Комитедэй ба Центральна хиналтын комиссиин пленум эндэ болобо. ИКП-гэй Политбюрогой гэшүүн Дж. Наполитано «Орон доторхи шэнэ хараа шэглэлэй ба соёлой байдалые шэнэлхын түлөө тэмсэлдэ коммунистнуудай оруулһан хубита» гэһэн элидхэл пленум дээрэ хээ.

Капитализмын үзэл суртал, буржуазна соёл доройтон унажа байна гээд тэрэ мэдүүлбэ. Социальна ба суртал бодолой ехэ ехэ асуудалнууд оронойманай үмэнэ оршоно: ороной урда хүбнин гээгдэнги экономикые хүгжөөхэ, таряашадай асуудал шиидхэхэ, эхэнэрнүүдэй байдал һайжаруулха, социализмын булюу һайн байһые ямар нэгэ аргаар далдалан нюухые буржуазна номнолшод оролдоно.

Итальян арадай демократическа мэдэрэл дээшэлүүлхын түлөө тэмсэлдэ олониитын үзэл сурталай ба соёлой ажал ябуулгатай политическэ хүдэлмэрээ нягтаар холбохо гээшэ Италиин коммунистнуудай гол зорилго болоно гээд элидхэлшэ тэмдэглээ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ фашизмда эсэргүүсэлтын хүдэлөөндэ, тэмсэлдэ түйлаһан амжалтануудаа хамгаалха, үргэдхэхэ зорилго Италиин Коммунис парти урдаа табина гээд тэрэ хэлэбэ.

ВАШИНГТОН

США-гай ГҮРЭНЭЙ СЕКРЕТАРИИН МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

СССР тушаа зарим тэды хашалта харшалалта хэхые хараалһан худалдаа наймаан тухай хуулиие Холбоото Штадуудай һаяхан абаһантай дашарамдуулан, США-гай гүрэнэй секретарь Г. Киссинджер пресс-конференци дээрэ мэдүүлгэ хээ.

Худалдаа наймаан тухай американ хуулида үндэһэлһэн СССР-эй ба США-гай хоорондохи худалдаа наймаанай харилсаае зүбшөөжэ шадахагүй байһан тухайдаа Совет правительство американ талын эрилтэдэ харюу үгэхэдөө, дуулгаа һэн гээд гүрэнэй секретарь мэдүүлээ. Энэ хуули СССР-эй ба США-гай хоорондо худалдаа наймаа хэхэ тухай 1972 оной хэлсээндэ таарахагүй байна гэжэ Совет правительство тоолоно. Дотоодынгоо хэрэгүүдтэ хамааралсангүй, адли тэгшэ эрхэтэйгээр, али алиндань ашатай туһатай худалдаа наймаа хэхээр энэ хуули дотор хараалагдаа һэн.

ТОКИО

Хабарай добтолгодо хабаадахаар бэлдэнэ

ТАСС

Японой таряашад, хүдөө ажахын хүдэлмэришэд оронойнгоо ажалшадай хабарай добтолгодо эдэбхитэйгээр хабаадаха гэжэ шиидэнхэй. Энэнь үнэ сэнгэй хүндэрэлгэдэ, мүнгэнэй үнын уналгада эсэргүү, салин хүлһэ нэмээлгэхын түлөө тэмсэлэй уряа доро үнгэрхэ юм. Хүдөө нютагуудай ажалшад энэ жэлдэ анха түрүүшынхеэ городуудай хүдэлмэришэдтэй хамта хабарай тэмсэлдэ хабаадахань. Тиигэхэ гэжэ Таряашадай союзуудай Бүхэяпоной федерациин (Дзэннитино) ба Ажалшадай хабарай хамтын тэмсэл үнгэргэхэ эмхиин хоорондо хэлсэгдэнхэй.

Дзэннитино 250 мянган гэшүүдтэй байна. Хүдөө нютагай нимэ олон ажалшад япон хүдэлмэришэдэй хабарай хамтын тэмсэлдэ хабаадажа, ангиин байлдаануудые бүри шанга болгохонь дамжаггүй.

ДАКАР

ДАКАРТА СЕМИНАР НЭЭГДЭБЭ

ТАСС

Африкада оршон тойронхи байгаалиие сахин хамгаалха асуудалнуудаар семинар Сенегалай ниислэл хотодо нээгдэбэ. Заанай яһата эрьеын, Дагомейн, Дээдэ Вольтын, Малиин, Жавританиин, Сенегалай ба Баруун Африкын бусад оронуудай хүдөө ажахыда, промышленностьда хабаатай эмхи зургаануудай, министерствэнүүдэй, албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана.

Газараа ашагтай һайнаар хэрэглэхэ, оршон тойронхи байгаалида промышленна предприятинуудай нүлөөлхэ асуудалнуудые семинарта хабаадагшад зүбшэн хэлсэхэ байна.

ПОРТИМАН

Үгэеэ ойлголсобо

ТАСС

Анголын национально-сүлөөрэлгын гурбан хүдэлөөнэй ба Португалиин Саг зуурын правительствын түлөөлэгшэдэй хоорондо Урда Португалиин энэ хотодо боложо байһан хөөрэлдөөнүүдэй үедэ дүн гаргалгын документ бэлдэхэ тухай үгэеэ ойлголсобо. Хэблэлдэ хэгдэһэн тусхай мэдээсэлэй ёһоор, энэ документ Анголын правительствын байгууламжые саашадаа тодорхойлхо зэргэтэй.

Анголые сүлөөлхэ национальна фронтын (ФНЛА) түлөөлэгшэ пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, гансал политическэ асуудалнуудаар бэшэ, харин сэрэгэй гол шухала асуудалнуудаар, тэрэ тоодо национальна зэбсэгтэ хүсэнүүдые бии болгохо, Анголын сагаан шарайтай хүн зоной эрхэнүүдые хангаха тухай асуудалнуудаар хөөрэлдөөнүүдэй үедэ үгэеэ ойлголсообди гэжэ мэдүүлээ.

ДЕЛИ

Хархис хүсэнүүдэй харата ябуулгануудые зайсуулха

ТАСС

Орон доторхи политическэ байдал айхабтар хүшэр бэрхэшээлтэй болоод байна. Тиимэһээ демократическа бүхы хүсэнүүдэй нэгэдэл улам бэхижүүлжэ, гадаадаһаа дэмжэгдэһэн хархис хүсэнүүдэй хорото муухай ябуулгануудые зайсуулха шухала гэжэ Индиин Коммунис партиин национальна Соведэй түрүүлэгшэ Ш. А. Данге хэлэбэ. Экономическа бэеэ дааһан байдалаа Индиин правительствын бэхижүүлхэ гэһэн хараа бодол империалис хүсэнүүдтэ ехэл таараһагүй. Советскэ Союзтай, бусад социалис оронуудтай хани барисаатай, харилсаа холбоотой байха гэһэн Индиин хүсэл эрмэлзэл эдэнэй дурыень гутаана.

Иимэ оршон байдалда ороной түрүү үзэлтэй бүхы хүсэнүүдэй нэгэдэн ородог демократическа нэгэдэмэл фронт эмхидхэн байгуулхые Индиин Коммунис парти оролдохо байна. Энэ фронт хархис хүсэнүүдэй харата муухай бүхы ябуулгануудта шанга харюу сохилто хэхэ ёһотой гээд КПИ-гэй национальна Соведэй түрүүлэгшэ түгэсхэлдөө мэдүүлбэ.

НИКОЗИ

Никозида уулзалга болобо

ТАСС

Грек бүлэгэй түлөөлэгшэ Г. Клиридисэй ба түүрэг бүлэгэй түлөөлэгшэ Р. Денкташай хоорондо эндэ уулзалга болобо.

Үгэеэ ойлголсоһоной үндэһөөр, энэ уулзалга Кипрэй асуудалые бодотоор зүбшэн хэлсэлгэдэ эхи табиха ёһотой.

СОФИ

Георгий Трайков наһа бараба

ТАСС

Болгариин Арадай Земледельческэ Союзай Түрүүлэгшэ, Эсэгэ ороноо хамгаалха фронтын национальна Соведэй хүндэтэ түрүүлэгшэ, Болгариин Арадай Республикын Гүрэнэй Соведэй гэшүүн нүхэр Георгий Трайков удаан саг соо үбдэһэнэй һүүлээр 76-тай боложо ябатараа наһа бараба.

НИКОЗИ

Кипрэй шэнэ правительство

ТАСС

Ороной президент Макариосай эмхидхэһэн шэнэ правительствын бүридэл эндэ соносхогдоо. Үнгэрһэн жэлэй июль һарада Кипртэ хэгдэһэн сэрэгэй урбалта болотор энэ тушаал эзэлжэ байһан И. Христофидис гадаадын хэрэгүүдэй министрээр томилогдоо. Христодулос Вениамин дотоодын хэрэгүүдэй ба оборонын министр болобо.

Шэнэ кабинедэй 9 министрэй 6 ниинь урда тээнь Макариосай правительствада ородог, харин бэшэниинь 1974 оной июлиин 15-да болоһон үймөөн хүрэтэр үрэнэй аппарадта харюусалгатай тушаалнуудые эзэлжэ байһан юм.

НЬЮ-ЙОРК

К. ВАЛЬДХАЙМАЙ МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые гуримшуулгада хүгжэлтэ дэбжэлтын түйлагдажа ядажа байһантай дашарамдуулан, ООН-ой Генеральна секретарь К. Вальдхайм һанаата боложо байһанаа мэдүүлбэ. Дүтын Зүүн зүгтэхи асуудалые ойрын сагта политическэ аргаар гуримшуулхын тула бүхы шухала хэмжээнүүдые абаха, тиин Женевэдэхи конференциин хүдэлмэриие һэргээхэ шухала гээд тэрэ пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ. Үгы гэбэл, дэлхэйн тус районда айхабтар ехэ аюул һүжэрхэдөө магадгүй гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Нефть олзоборилон абадаг оронуудта эсэргүүгээр зэбсэгтэ хүсэнүүдые хэрэглэжэ болохо байһан тухай заналтанууд Холбоото Штадуудһаа гараа ха гэһэн ушарые К. Вальдхайм үшөө дахин буруушаагаа. Нефтиин асуудал амгалан ёһоор шиидхэгдэхэ зэргэтэй гээд тэрэ тэмдэглээ.

Индохитадтахи байдалай хёморoo зүришэлдөөтэй болоһон ушараар һанаата болоно байһан тухайдаа К. Вальдхайм мэдүүлбэ. Вьетнамай асуудалаар Парижай хэлсээе наринаар сахихыень, али бүхы асуудалнуудые политическэ аргаар гуримшуулхыень ООН-ой Генеральна секретарь уряалһан байна.

БРЮССЕЛЬ

ЗҮРИШЭЛДӨӨТЭЙ БАЙҺААР

ТАСС

Хүдөө ажахын министрнүүдэй хабаадалгатайгаар Европын «юрэнхы дэлгүүрэй» Министрнүүдэй Соведэй сесси эндэ болобо. Тэрээндэ хабаадагшад олон асуудалнуудые зүбшэн хэлсэбэшье, үгэеэ ойлголсожо шадаагүй. Хүдөө ажахын ээлжээтэ ажал ябуулгын үедэ «юрэнхы дэлгүүртэ» хабаатай оронуудай хүдөө ажахын продукцинуудые худалдаха үнэ сэн тогтоохо тухай асуудалые эдэнэр зүбшэн хэлсэһэн байна.

Хүдөө ажахын продуктнуудые худалдаха үнэ сэнгые дунда зэргээр 9—10 процентээр дээшэлүүлхые Европын «юрэнхы дэлгүүртэ» хабаатай юһэн ороной нэгэдэлэй комисси энэ заседани дээрэ дурадхаа. Мүнгэнэй үнын унажа, түлишын, үтэгжүүлгэнүүдэй ба эдэнэртэ шухала хэрэгтэй бусад эд бараанай үнэ сэнгэй хүндэржэ байһан дээрэһээ энэ дурадхал төншье хангалтагүй байна гэжэ «юрэнхы дэлгүүрэй» фермернүүдэй эмхинүүд тоолоно. Үйлэдбэрилһэн продукцияа худалдаха үнэ сэнгыень 15—20 процентээр дээшэлүүлхэ эрилтэ фермернүүд табина.

БОНН

Үһөө хяһаа нэхэгшые халуунаар угтана

ТАСС

ХСС-эй түрүүлэгшэ Ф.-И. Штраусай КНР-тэ ошоод байһан тухай Баруун Германиин хэблэл бэшэхэдээ, тэрэниие Пекиндэ халуунаар угтаа гэжэ тэмдэглэнэ. Советскэ Союзда зүрюу харша политика бэелүүлдэг Штраус мэтын баруунай ажал ябуулагшадта Пекинэй хүтэлбэрилэгшэд дуратай юм гэжэ «Штутгартер цайтунг» газетэ бэшэнэ. Советскэ Союзда зүрюу хараа бодолтой политигуудта Маогой тала барингшад гол анхаралаа хандуулдаг байна гээд газетэ мэдээсэнэ. Штраусай ба Пекинэй хүтэлбэрилэгшэдэй һанал бодол адлирхуу байна гэжэ «Генераль-анцайгер» газетэ тэмдэглэнэ.

УНШАГТЫ... һонирхохо... байхат

АВТОБУСООР — НЭГ... МИЛЛИОН КИЛОМЕТ...

А. ШМЕЛЕВ, М. Кутуз..., В. Щербинин гэгшэдһээ бү... дэһэн жолоошодой бригада даадаг «ЛАЗ-697» түхэлэй автобус 1 миллион километр гата... ба. Эдэнэр Приволжско территориально-транспортна управленидэ хүдэлдэг юм.

Бригадын гэшүүд 7 жэл... урда тээ энэ автобус даа... абаа һэн. Тэрэ гэһэнһээ хой... техническэ харууһалгын бол... рые наринаар сахин, рейс... хэндөө һайнаар бэлдэдэг бо... гаа.

Энэ үе соо машининь ка... тальна заһабарилгада гу... дахин орохо ёһотой бай... юм. Гэбэшье А. Шмелёв... бригада һайнаар хүдэлжэ, ... покрышка, 10 мянга ша... литр түлишэ алмаа. Тиим... нэр 14 мянган түхэригэй ... малта арьбалалта хэһэн бай...

А. Шмелёв болон тэрэ... хани нүхэдэй дүй дүршэл ... равлениин жолоошодой дун... үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэнэ. П... тида, совет арадта КПСС... Центральна Комитедэй ханд... һан Хандалгада харюус... Волго шадарай олон жоло... шод машинада капитал... заһабари хүүлэнгүй, нэгэ ми... лион километр гаталха гэй... уялгануудые абаба.

ӨӨРСЭ ЯНЗЫН ОРГАН

ХООЛОЙ соргонуудые... хулһаар хэһэн дэлхэй дээр... ори ганса, өөрсэ янзын ор... ниие Бонной уран гарта К... һэльбэн заһаба. Испаниин ... сионер Диего Сера 1824 он... энэ үнэтэ инструментые ... халһан юм гэхэ. Энэнь Ф... липпинэдэхи Лас-Пинаса... католик приходской һүм... зөөри болоно.

Тус инструментые жэл ... хай соо һэльбэн заһабарл... Энээнэй тула Филиппиныг ... гай уларида адлирхуу ... далтай тусхай камера бүтэ... дэһэн байна. Агаарынь 95 про... цент хүрэтэр шиигтэй, 25—... градус дулаан оршон байд... эндэ тогтоогдоо һэн. 10.30 ху... һан хоолой сорготой энэ ... сэ шухаг инструмент февр... һарада Лас-Пинаста эль... дэхэ юм.

ЭРТЭ УРДЫН ЗАМЫЕ БЭДЭРЭН...

«ФИНИКИЯ» гэжэ онсо ... нин нэрэтэй бишыхан далбс... та онгосо Бомбейн порт... орожо ерэбэ. Оройдоол 9 мет... ута, 4 метр үргэн иимэ биш... хан зүдның хэзээ нэгэтэ һалб... ран хүгжэжэ байһан дала... империин нэрээр «Финики... гэжэ нэрлэгдэһэнинь дэм... бэшэ. Тэрэнэй экипаж—кана... дец Дитрих Домбрегэй бү... бэрхэшээлтэй зорилго урд... табиба. «Эртэ урдын финик... цүүд Христофор Колумб... түрүүн Америкын эрьедэ х... рэһэн байгаа ха гэһэн түү... домогые эрдэм ухаанай үнд... һөөр элирхэйлэн гэршэлхэ ... шэ манай зорилго болоно», — гэжэ экспедициин хүтэлбэр... лэгшэ хөөрэнэ.

Холын аяншалга хэхэ үед... экспедицидэ хабаадаһан ... хүн (эгээл ахань 48-тай, ... залуунь — Лоуренс Дом... ре оройдоол 10-тай) ехэ ам... жалта түйлаба. Катарай ... Персидскэ тохойн эрьеды... Абу-Дабиин хоорондохи хил... шадар эртэ урдын хотын үл... дэлнүүдые элирүүлһэн байн... Даб дээрэхи мэдээнүүдэй ... ёһоор, тус хото хэдэ мянган ... жэлэй урда тээ байһан болоно.

«Хоёр жэл хахадай туша... соо далбагата онгосоороо Дун... дада далайһаа гараад, Ара... виин далай соогуур үнгэрэ... Африка түбиие тойрожо, ... орондо хүрэһэн байхабди, — гэжэ Домбре хөөрэнэ. — Ой... рын 2—3 жэлэй турша соо Ин... достанай, Индохитадай, Сума... рын, Явын, Австралиин, Бор... неогой, Филиппинын, Японой, СССР-эй эрьенүүдые зубшан, үшөө 28 орондо тогтожо, Ка... надын эрьедэ хүрэхөөр ... данабди.

ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ ҺАРХЯАГ...

ЭНЭ ЖЭЛДЭ, Чехословак... да айхабтар дулаан үбэл бо... ложо байна. Саһан шуурга... тухай хэлэхэһээ байтагай, һу... ниндөө эндэ хюрушье унаа... гүй. Эгээл тиимэһээ ой соогуур... һархяаг түүлгын халиун хаһа... орошонхой. Магад, эндэхи зу... зон городой захада гаража, Шэнэ жэлэй һайндэрые угта... хаяа ошоходоо, сана ... лон шарга бэшэ, харин мөө... түүдэг гүрэмэл амһарта абя... ябаха ушартай болоно. Ти... хэдээ эдэнэй олонхинь ... янзын ехэ мөөгэ түүгээд, ... тээ бусаһан байха юм.

(ТАСС).

Редакторай орлогшо
М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефону...

г. Улан-Удэ, ул. Лени... 35. Телефоны: редактора — 54-54. приёмная — 54-..., зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, отв. се... ретаря — 50-52, секретар... — 66-76, отделы: партийн... жизни — 60-91, сельско... хозяйства — 64-36, 63-... пропаганды и агитации — 56-23, промышленности ... строительства — 61-35, со... ветского строительства и бы... та — 69-58. культуры и школ — 60-21, писем и ра... селькоров — 67-81, инфор... мации — 34-05, обществен... ная приёмная — 56-62, ма... шинное бюро — 57-63, фо... толаборатория — 33-81.